

Latvijas Republikas Laikraksts

Diena

OTRDIENA, 21. MARTS, 1995
NR.68 (1162)
CENA — Ls 0,15

**Pārdaugavas prezidents
Vladimirs Ļeskovs
esot pazudis**

3.lpp.

**Kā mēs Aspazijas
130.jubileju
«svinējam»**
Māra Zālīte — 4.lpp.

**Tautas vēlēts
prezidents
var kļūt par diktatoru**
Āris Jansons — 2.lpp.

6.lpp.
**Džordanomānija
sākās svētdien
Indianapolisā**

VID saņemts 11 000 ienākumu deklarāciju

Baiba Melnace

Rīga, 20.marts. Lidz pagājušās nedēļas pēdējai dienai Latvijā ienākumu deklarācijas par 1994.gada gūtajiem ienākumiem Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodokļu inspekcijās bija iesniegti 11 658 Latvijas iedzīvotāju. Savukārt paziņojumi par ienākumu deklarāciju saņemti no 469 452 iedzīvotājiem, tātad pavisam par šiem gada ienākumiem VID ziņojuši 481 110 Latvijas iedzīvotāji.

Pēc VID iedzīvotāju ienākuma nodokļa sektora ziņām, iepriekš-

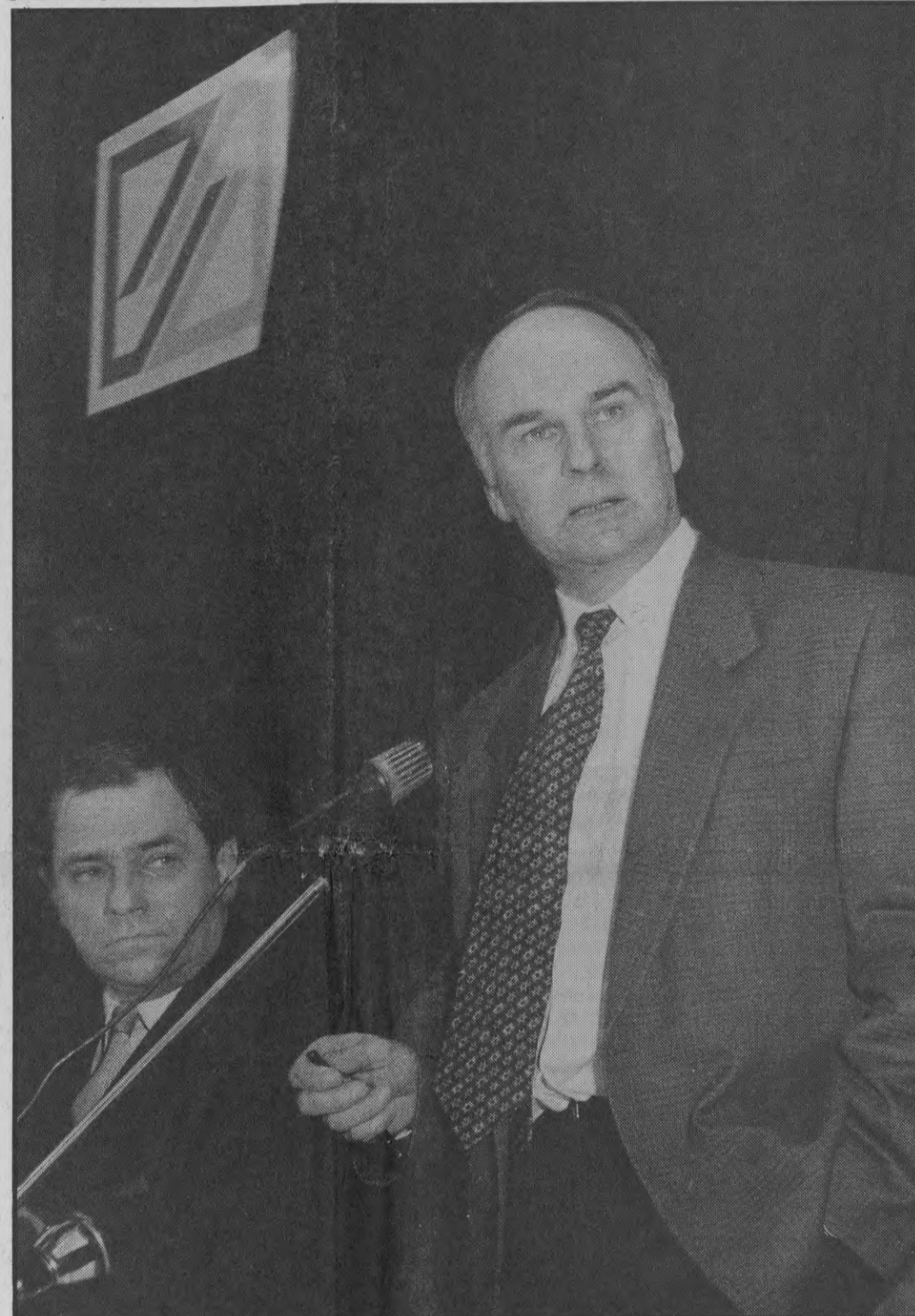
jās nedēļas laikā saņemtas 1455 deklarācijas un 39 807 paziņojumi par ienākumu deklarāciju. Kā zināms, ienākumu deklarācijas un paziņojumus var iesniegt līdz 1.aprīlim. Tādēļ VID darbinieki sarunā ar *Dienu* vairākkārt uzsvēra, ka iedzīvotājiem būtu jācenšas deklarācijas iesniegt pēc iespējas ātrāk, negaidot pēdējās marta dienas, jo tad nodokļu inspekcijās noteikti veidosies lielas rindas. Pavisam Latvijā deklarāciju pieņemšana organizēta 213 vietās.

Pēc deklarāciju saņemšanas, ja iesniedzēja ienākumi pārsniegusi

4000 latus pagājušajā gadā, tiek papildus aprēķināta nodokļa summa, kas iesniedzējam jāiemaksā budžētā. Papildus aprēķinātā nodokļa summa patlaban ir 523 932 lati.

Taču iespējams pēc deklarācijas iesniegšanas arī saņemt atpakaļ daļu avansā nomaksāto nodokļu — nodokļu summu par ieņēmumiem, kas vēlāk izdoti veselības aprūpei un izglītībai (attaisnotie izdevumi). Pašlaik VID saņemtas 6302 deklarācijas, pēc kurām samazināms avansā aprēķinātais nodoklis, nodokļu samazinājuma summa ir 133 165 lati. ◆

Latvenergo darbinieki pieprasa Ozoliņa demisiju

Gan Māris Gailis, gan Juris Ozoliņš vairākkārt nācās celties no saviem krēsliem, lai atbildētu galvenokārt uz vienu un to pašu jautājumu — kāpēc Koemecs? Foto — Vitālijs Stipnieks, A.F.I.

Modris Posse

Rīga, 20.marts. Valsts akciju sabiedrības *Latvenergo* vadība, darbinieki un uzņēmuma filiāļu arodbiedrību pārstāvji šodien apstiprināja un nosūtīja Saeimas priekšsēdētājam Anatolijam Gorbunovam un Valsts prezidentam Guntim Ulmanim adresētu vēstuli, kurā aicina apspriest jautājumu par enerģētikas valsts ministru Jura Ozoliņa demisiju.

Šāds *Latvenergo* kolektīva lēmums tika pieņemts sapulces nolīgumā, kurā sprieda par pēdējiem notikumiem ap *Latvenergo* un kurā, lai sniegtu valdības rīcības konkrētu pamatojumu, piedalījās arī Ministru prezidents Māris Gailis un J.Ozoliņš.

Kā *Diena* jau informēja, 14.martā LR Ministru kabinets pieņēma lēmumu, ar kuru par nespeju pildīt uzticēto pienākumus, tika atlaista *Lat-*

energo padome. Kā galvenais arguments tika minētas, ka padome pēc būtības nav izskatījusi LR Valsts kontroles ierosinājumu izskatīt *Latvenergo* prezidenta Gunāra Koemeca atbildību ieņemamajam amatam. Par tas vienīgā valsts pārvaldnieku tika iecelts J.Ozoliņš. 16.martā valsts ministrs akcionāru pilnsapulces vārdā atceļa G.Koemecu no amata.

Skat. *Latvenergo* darbinieki pieprasa 8.lpp.

Somijas parlamenta vēlēšanās uzvar sociāldemokrāti

Helsinki, 20.marts. (AP) Somijas Sociāldemokrātiskā partija svētdien uzvarēja parlamenta vēlēšanās, iegūstot 28,3 procentus vēlēšanu balsu un līdz ar to nodrošinot sev 63 no 200 deputātu vietām Somijas parlamentā. Sociāldemokrātiem izdevās iegūt pēckara gados lielāko uzvaru vēlēšanās, pateicoties valsts iedzīvotāju negatīvajai nostātai pret pašreizējās valdības sociālo izdevumu samazināšanas politiku.

Somijas premjerministra Esko Aho vadītā Centra partija saņēma 19,9 procentus vēlēšanu balsu, un no līdzšinējām 55 deputātu vietām par-

lamentā tai izdevās saglabāt 44 vietas. Konservatīvā partija ieguva 17,9% balsu un jaunajā parlamentā ieguva 39 deputātu vietas. Zviedru tautas partija ieguva 5,1% balsu un saglabāja parlamentā agrākos 11 deputātu mandātus. Bijušo komunistu un kreiso partiju apvienība ieguva 22 mandātus, Zaļā partija — 9 deputātu vietas, bet Kristīgā līga — 7 vietas. Sociāldemokrātu partijas līderis un potenciālais Somijas jaunās valdības premjerministrs Pavo Liponens savas partijas panākumus raksturojis kā spožu uzvaru.

Skat. *Somijas parlamenta vēlēšanās uzvar sociāldemokrāti* 8.lpp.

Klintonas būs Maskavā 9.maijā

Dienas ārzemju ziņu birojs

20.marts. ASV prezidents Bills Klintonas pirmdien apstiprināja plānu apmeklēt Maskavu 9.maijā svētnību ietvaros par godu 50.gadadienai kopš sabiedrotē spēku uzvaras pār fašistisko Vāciju, zino aģentūra *Interfax*, atsaucoties uz Krievijas prezidenta B.Jeļcina administrāciju.

B.Klintonas nosūtījis vēstuli B.Jeļcinam, kurā paziņo, ka piedalīsies atceres svinīgajos pasākumos. 11.mai-

jā ASV un Krievijas prezidenti tikšies augstākā līmeņa apspriedē. Augsta ranga Baltā nama pārstāvis izteicies, ka oficiāls paziņojums par B.Klintonas vizīti gaidāms jau tuvākajās stundās pēc tam, kad tiks beigtas konsultācijas ar galvenajiem sabiedrotajiem Eiropā.

Pagaidām nav saņemts apstiprinājums DPA informācijai, ka VFR kanclers Helmūts Kols pieņemis B.Jeļcina uzaicinājumu piedalīties 9.maija svinībās Maskavā. ◆

Jonīti aicina valsts ministra amatā

Juris Tihonovs

Rīga, 20.marts. Saeimas ceturtdienas plenārsēdes darba kārtībā iekļauts Ministru prezidenta Māra Gaiļa lūgums apstiprināt Saeimas deputātu Raimonda Jonīti (LC) rūpniecības politikas un privatizācijas valsts ministra amatā Ekonomikas ministrijā.

Nodomu izveidot rūpniecības valsts ministra amatu privatizācijas valsts ministra amatā vietā M.Gailis izteica jau pagājušajā nedēļā, taču tad pret to kategoriski iebilda *Latvijas ceļa* koalīcijas partneri — Tautsaimnieku politiskā apvienība.

Taču šodien TPA frakcijas priekšsēdētājs Edvins Kilde presi pastāstīja, ka panākts kompromiss nelikvidēt privatizācijas valsts ministra amatu, pievienojot to rūpniecības politikas valsts ministra pienākumiem, tāpēc TPA tagad atbalstot gan jaunā amata izveidi, gan R.Joniša kandidātūru.

LC frakcijas vadītājs Andrejs Panteļejevs presi atzina, ka LC vēl nav pārrunāta kandidātūra R.Joniša pašreizējā — Ekonomikas ministrijas parlamentārā sekretāra — amatam. Savukārt pašreizējais privatizācijas valsts ministrs Druvis Skulte vada LC pirmvēlēšanu kampaņu. ◆

Izsludināta Saeimas ārkārtas sēde

Juris Tihonovs

Rīga, 20.marts. Saeimas prezidijs šodien nolēma sasaukt Saeimas ārkārtas sēdi 22.martā, izsludinot, ka tās darba kārtībā jāizskatīta likumprojekts «Par valsts un pašvaldību dzīvokļu fondu privatizāciju» otrajā lasījumā un likumprojekts «Saeimas vēlēšanu likums» otrajā lasījumā. Šo likumprojektu izskati-

šanai ārkārtas sēdi lūguši sasaukt Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs Jānis Lagzdīns un Juridiskās komisijas priekšsēdētājs Aivars Endziņš.

Paredzams, ka ilgu laiku var aizņemt valsts un pašvaldību dzīvokļu fondu privatizācijas likumprojekta izskatīšana, jo tā otrajam lasījumam (apspriešanai pa pantiem) iesniegti vairāki nekā 250 priekšliku-

mi. Likumprojekts nosaka kārtību, kādā notiks pašvaldību un valsts dzīvokļu fondu privatizācija, kādas institūcijas to veiks un kādus maksāšanas līdzekļus varēs izmantot privatizācijai. Savukārt vēlēšanu likuma ātrāka pieņemšana nepieciešama, jo 6.Saeimas vēlēšanas paredzētas jau šā gada rudenī, taču pašlaik spēkā esošais likums nosaka tikai 5.Saeimas vēlēšanu kārtību. ◆

Latgalīte otrdien sāksot norēķināties ar noguldītājiem

Dzintra Āboliņa

Rīga, 20.marts. Akciju sabiedrības *Latgalīte* vadība paziņojusi, ka otrdien sāks norēķināties ar tiem noguldītājiem un akcionāriem, kuri noslēgtu līgumu un vekselu termiņa beigās bija līdz 1994.gada 15.novembrim. Paredzēts, ka izmaksas notiks līdz 31.martam. Otrdien naudu saņemsot tie *Latgalītes* akcionāri un naudas noguldītāji, kuri līgumu beigu termiņš bija no 1994.gada 24.oktobra līdz 1994.gada 27.oktobrim.

A/s *Latgalīte* sekretāre Emīlija Kazoka *Dienai* pastāstīja, ka agrāk solītais izmaksu termiņš — 14.

marts — mainījies tāpēc, ka firma notikusi auditpārbaude, kā arī bijis nepieciešams sakārtot gada pārskata dokumentus. E.Kazoka informēja *Dienu*, ka klientiem sākumā pilnībā atmaksātos tikai nelielos noguldījumus, bet lielākie naudas noguldītāji saņemsot daļu savas naudas. Patlaban netiks izmaksāti solītie procenti, jo firmai trūkstot naudas. E.Kazoka nevarēja pateikt, cik noguldītājiem un kādu naudas summu ir parādā *Latgalīte*. Viņa tikai apstiprināja, ka firma turpina strādāt.

Savukārt a/s *Latgalīte* akcionāri un noguldītāji bija neapmierināti ar to, ka naudas izmaksu termiņi jau vairākkārt mainīti, un izteica bažas

par savu ietaupījumu likteni. Kāda noguldītāja *Dienai* teica: «*Latgalītes* darbinieki man atbildēja — mēs neilgām jums savu naudu te noguldīt.» Daudzi a/s *Latgalīte* noguldītāji lūguši palīdzību policijai un prokuratūrai, jo neuzticas firmai. Noguldītāji atzina arī, ka *Latgalītes* darbinieki pret viņiem izturēties nelaiņi.

Noguldītāji *Dienai* pastāstīja, ka pirmdien *Latgalītes* apsardzes darbinieki esot piekļāvuši kādu aptuveni 70 gadus vecu sievieti. Savukārt E.Kazoka viedoklis bija, ka kāds mēģinot rīkot provokācijas pret *Latgalīti*. Viņa pavēstīja, ka patlaban par *Latgalīti* tiekot ļoti daudz baumots. ◆

No 1.aprīļa gāze iedzīvotājiem būs dārgāka

Modris Posse

Rīga, 20.marts. Ekonomikas ministrija apstiprinājusi jaunās dabasgāzes un šašķīrinātās gāzes realizācijas cenas iedzīvotājiem — tās stāsies spēkā no 1.aprīļa. Vidēji tarifi tiek paaugstināti par 20—30%, tātad katram iedzīvotājam mēnesī būs jāmaksā aptuveni 17 santīmu vairāk.

Kā *Dienu* informēja valsts akciju sabiedrības *Latvijas gāze* informācijas dienesta vadītājs Kārlis Kamradis, līdz šim iedzīvotāji ar savām samaksām gāzes izmaksas

nesedza. Turklāt pēdējā laikā krietni paaugstinājās gāzes tīklu ekspluatācijas izmaksas.

Turpmāk dabasgāze patērētājiem tikai sadzīves vajadzībām dzīvokļos, kur uzstādīti gāzes skaitītāji, maksās 85 latus par patērētajiem 1000 kubikmetriem gāzes. Tie iedzīvotāji, kuri gāzi izmanto gan sadzīves vajadzībām, gan apkurei, maksās 64 latus par 1000 m³. Patlaban gāze sadzīves vajadzībām maksā 64 latus.

Iedzīvotājiem, kuru dzīvokļos nav uzstādīti gāzes skaitītāji, no

1.aprīļa par gāzes plīti, ja ir centralizēta karstā ūdens padeve, mēnesī būs jāmaksā 68 santīmi. Patlaban šī maksa ir 51 santīms.

Par gāzes plīti, ja ir cits karstā ūdens padeves režīms, būs jāmaksā 94 santīmi no cilvēka mēnesi, bet par gāzes plīti un caurteces gāzes ūdens sildītāji — 1,4 lati no cilvēka mēnesi.

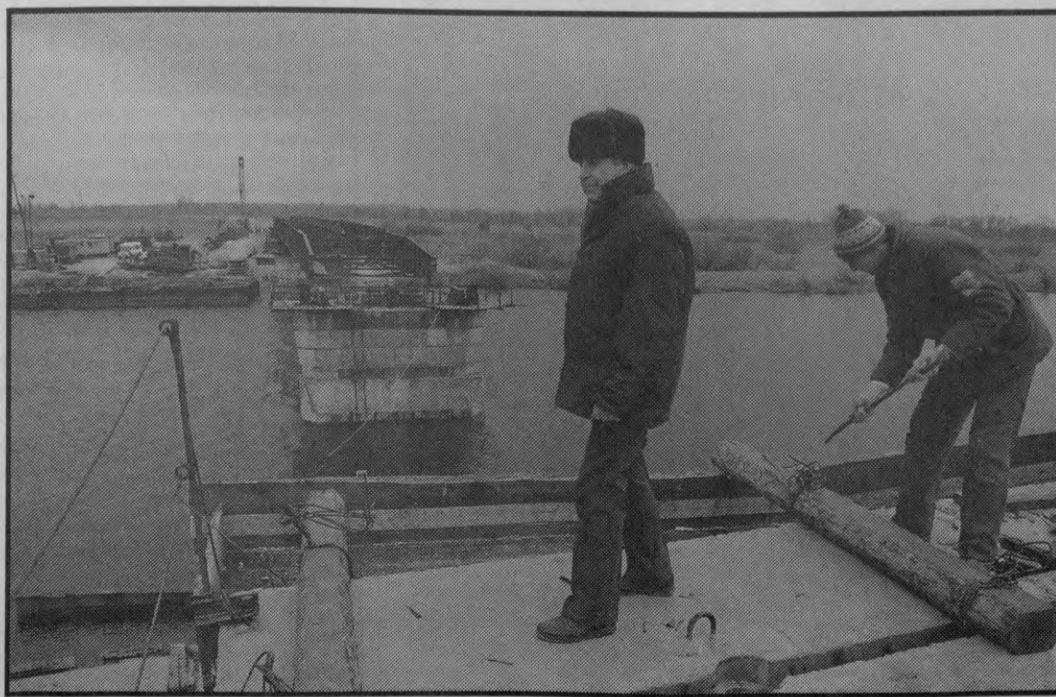
Šašķīrinātās gāzes balons maksās 5,88 latus. Balona cena paaugstināta aptuveni par latu. Lauku iedzīvotājiem gāzes balons maksās 5,46 latus. ◆

Jauns tilts savienos Lielupes krastus

Aiga Pelāne

Rīga, 20.marts. Pirmdien netālu no Jelgavas sāka patlaban Latvijā lielākā tīla laiduma uzbudīšana no labā krasta uz kreiso. Tilts savienos Lielupes abus krastus šosejas Rīga—Kāļiņgrada posmā. Paredzēts, ka tīlu varēs sākt izmantot septembrī, bet pa to varēsot braukt tikai automašīnas, kas strādās kreisā krasta piederībā izbūvē, *Dienu* informēja valsts akciju sabiedrības *Latvijas tīli* tehniskā direktora vietnieks Jurijs Jakovļevs.

Tīla būvniecība tika sākta jau 1990. gadā, taču finansu trūkuma dēļ galvenos darbus veica tikai pagājušajā gadā. Tīla projektu izstrādājis Sanktpēterburgas un Rīgas projektētāji. Pēc pašreizējiem datiem, kurus sniedz tīla celtniecības darbu vadītājs Vladimirs Dmitrijevs, tīla celtniecība kopā ar piederējiem izmaksātos 8—10 miljonus latu. Tīlu ceļ kādreizējā 17.tīlu būves vieta, kas Rīgā ir uzcelusi Vanšu un Salu tīlu, kā arī būvējusi lielus tīlus un ceļu pārvadus citur valstī. ◆

Tilts pār Lielupi būs 205 metrus garš, 11 metrus plats, tas atradīsies 10,5—11 metrus virs ūdens līmeņa un svērs 400 tonnas — pastāstīja a/s *Latvijas tīli* tehniskā direktora vietnieks Jurijs Jakovļevs (no kreisās). Foto — Raitis Puriņš, *Diena*

Par slepkavībām *Latvijas* bērzā piespriesti 15 gadi

Valdis Francs

Rīga, 20.marts. Pirmdien LR Augstākā tiesa nolasi spriedumu lietā par banditisko uzbrukumu valsts uzņēmuma *Latvijas bērza* inkasācijas automašīnai, kura laikā tika nošauti trīs cilvēki. Banda pirms uzbrukuma *Latvijas bērza* bija aplaupījusi agrofirmas *Uzvara* kasi. Vienam no tiešajiem uzbrukuma izpildītājiem Albertam Berezinam tika piespriesta brīvības atņemšana uz 15 gadiem slēgtā cietumā, konfiscējot mantu. Nēmot vēl prokurora lūgumu nepiemērot A.Berezinam augstāko soda mēru, tā kā viņš aktīvi palīdzējis izmeklēšanai, kā arī nožēlo izdarītos noziegumus, tiesa nolēma nāvēsodu nepiespriest.

Spriedums tika nolasts arī trim nozieguma līdzdalībniekiem, kuriem tika uzrādīta apsūdzība par līdzdalību banditismā. Bijušajam *Latvijas bērza* darbiniekam Sergejam Hivickim, kas bija sniedzis ziņas par datumu, kad uzņēmumam tiek atvesta nauda, kā arī ziņas par cilvēku skai-

tu, kas atradīsies mašīnā, tika piespriesta brīvības atņemšana uz sešiem gadiem. Andrejam Majeļevskim, kas uzbrucējiem bija palīdzējis mainīt izskatu, tika piespriesta brīvības atņemšana uz trīs gadiem. Mirsajam Musajevam — vienīgajam, kurš izmeklēšanā un tiesas laikā neatradās apcietinājumā — par palīdzības sniegšanu uzbrucējiem tika piespriests cietumsods uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem. Viņu arestēja tiesas zālē. A.Berezins ir vienīgais no četriem tiešajiem nozieguma izpildītājiem, kurš stājies tiesas priekšā. Parējie — Valerijs Voloviks, Aļiks Ganjevs un Igors Eizvertiņš — nav Latvijā. Sākot izskatīt šo lietu, tiesai kļuva zināms, ka V.Voloviks Daģestānā par citu noziegumu notiesāts ar brīvības atņemšanu uz 12 gadiem. LEizvertiņš Maskavā esot miris. A.Ganjevs vēl joprojām tiek meklēts.

Kā zināms, 1993.gada 8.jūnijā uzbrukuma laikā *Latvijas bērza* inkasācijas mašīnai tika nogalināti trīs cilvēki un ievainota deviņus gadus veca meitene. ◆

**LAIMĪGAIS
BEZMAKSAS
PEIDŽERA
ĪPAŠNIEKS!**

Vakar firma **INFO** rikoja izlozi saviem vizuālamākajiem klientiem. Katrs tās dalībnieks ieguva savā īpašumā **Scriptor** peidžeri par jauno — aprīļa cenu. Laimīgais bezmaksas peidžera īpašnieks — firma **m-Klass**.

Gaidīsim arī Jūs Rīgā, Krīvu ielā 4. Tālr. 551181.

Šodien Latvijā mākoņains laiks, brižiem snigs slapjš sniegs, putenis. Pūtis ziemeļrietumu vējš ar ātrumu 8 — 13 m/s (brāzmas 15 — 18 m/s). Gaisa temperatūra dienā un naktī — no -2° līdz +3°C. Medicīniskais laika tips — III (nelabvēlīgs).

KOMENTĀRI UN VIEDOKĻI

Vai Meksika apdraud Latviju?

Aleksandrs Kiršteins*

Ārlietu ministrijas Saicimā iesniegtajā dokumentā Latvijas ārpolitikas pamatvirzieni līdz 2005. gadam...

jā telpā. (Nu gluži otrs Lucāns — 13. marta Dienas biznesā piedāvā ražot «gandrīz tikpat kvalitatīvi kā Rietumos» un vest uz Austrumiem.)

Par ko nerunā Latvijas Republikas ārpolitikas koncepcija

Ja Latvijai blakus ir valsts, kuras prezidents izsūta parlamentu, parlamentam jānodrošina automātiski nosauktu sev nevēlamus konkurentus...

Ja Latvijai blakus ir valsts, kuras prezidents izsūta parlamentu, parlamentam jānodrošina automātiski nosauktu sev nevēlamus konkurentus...

Tautas vēlētiem prezidentiem vara ir slogs un kārdinājums

Āris Jansons, Dienas komentētājs

Diskutējot par to, vai Latvijā vajadzīgs visas tautas vēlēts prezidents, šādas izvēles piekritēji un oponenti dažādi atskatās uz citu zemju piemēriem.

Kazahstānā prezidents atbrīvojas no parlamenta

Kazahstānā pirms trim gadiem ar 99,88% balsu par pirmo tautas vēlēto prezidentu kļuva Nursultans Nazarbajevs.

Kazahstānas prezidents Nursultans Nazarbajevs. Foto — Mihails Sorokomovs

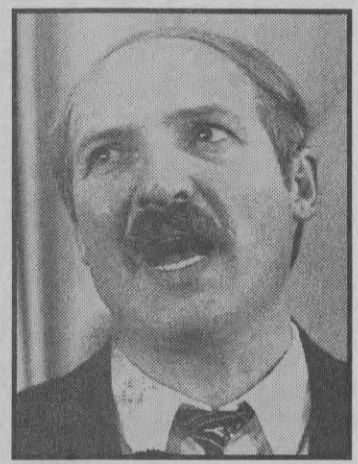
Pēdējās nedēļās pēc konstitucionālās tiesas atzina par atsevišķu deputātu pilnvaru nelikumību liela valsts faktiski dzīvo prezidenta pārvaldes apstākļos.

Tikai daži cilvēki bija pamanījuši kādas kaimiņvalsts valdības izdotajā avīzē nelielu paziņojumu, ka speciālais kara tribunāls piespriedis ilgtosus cietumsodus vairākiem augsta ranga pretzulkosana dienesta darbiniekiem par nolaidību, pildot dienesta pienākumus, kāpēc Latvijā nav izdevies panākt konstitūcijas izmaiņas un prezidentālas republikas ieviešanu.

Tīrās šausmas, nodomāju, kādi murgri tik rādās, ja pārāk daudz lasa koncepcijas.

*A. Kiršteins — Saicimas Ārlietu komisijas priekšsēdētājs, LNNK

Arī Ukrainas prezidents, kuru oponenti kritizē par «maigu autoritārismu», iccerējies spēcīgas izpildvaras vertikāles izveidošanu, bet parlamenta vadība to pašā pārvērst likumā par Ministru kabineta. Izeju no pretrunīgās situācijas Kučma var rast, izsludinot referendumu par uzticību reformas kavējošam parlamentam, un deputāti ar bažām gaida šo rīcību.

Baltkrievijas prezidents Aleksandrs Lukašenko. Foto — EPA—A.F.I.

39 gadus jauno Aleksandru Lukašenko par populisti taktiku un dinamisko vēlēšanu kampaņu žurnālisti nodēvēja par Baltkrievijas Zirinovski. Lai gan daudzi viņa domāšanu uzskatījuši par sovhoza direktora pieredzes ierobežotību, nesensais lēmums izrādījies viltīgāks par pieredzējušiem politikāniem.

Prezidents steidzami kērās pie savas varas ieviešanas uz vietām vietvalžu personālu (viņš panācis atbilstošu likuma pieņemšanu), toties konstitūcija paredz vietējas varas vēlēšanu. Lukašenko nāca klajā ar «caurvījošas vertikāles» varas nodales platformu: izpildkomiteju priekšsēdētājs, izpildkomitejas samazina par trešdaļu, palikušo padomju pilnvaras samazina. Tā kā konstitucionālā tiesa vietējo padomju likvidēšanu atzina par nelikumīgu, prezidenta vertikāle tiek būvēta paralēli ar padomju struktūru.

Likumprojekti par varas pilnvaru šķiršanu tikai padziļināja prezidenta un parlamenta domstarpības. Tagad Lukašenko iesaka AP atkāpties, apsūdzot viņu pārkāpjot konstitūciju un tiesu pienākumu nepildīšanu. Iespējams, ka viņa nervozitāti vairājos deputātu nodoms apspriest likumprojektu par Baltkrievijas prezidenta statusu, kas krietni apcirpītu Lukašenko pilnvaras un paredzētu pat valsts galvas ieviešanu. Tautas frontes līderis Zēmons Pazņaks uzskata, ka prezidenta komanda gatavojot apvērsumu, ārkārtas stāvokļa ieviešanu un nevēlamu personu deportāciju.

Varas atzari spēkojas arī Ukrainā

Arī Ukrainā divu nometņu spēkošanās starplaikos tiek pārgrupēti spēki, meklētas jaunas idejas un sabiedrotie. Parlamentārieši savu placdarmu rod bijušās oficiālās arodbiedrībās, prasot sociālās partnerības likumu un sociālās orientācijas piešķiršanu reformām.

Arī Ukrainas prezidents, kuru oponenti kritizē par «maigu autoritārismu», iccerējies spēcīgas izpildvaras vertikāles izveidošanu, bet parlamenta vadība to pašā pārvērst likumā par Ministru kabineta. Izeju no pretrunīgās situācijas Kučma var rast, izsludinot referendumu par uzticību reformas kavējošam parlamentam, un deputāti ar bažām gaida šo rīcību.

Ukrainas prezidents Leonids Kučma. Foto — EPA—A.F.I.

Arī Ukrainas prezidents, kuru oponenti kritizē par «maigu autoritārismu», iccerējies spēcīgas izpildvaras vertikāles izveidošanu, bet parlamenta vadība to pašā pārvērst likumā par Ministru kabineta. Izeju no pretrunīgās situācijas Kučma var rast, izsludinot referendumu par uzticību reformas kavējošam parlamentam, un deputāti ar bažām gaida šo rīcību.

No prezenta līdz diktatoram nav tālu

Moldovā jau 1992. gada sākumā spēkā stājās likums par parlamenta priekšsēdētāja un prezidenta goda un cieņas aizstāvību, kas ļāva kalpot prezidentu Mirču Spegura oponentu pieklusināšanai. Prorūmāniskā opozīcija februāra vēlēšanās cietā sakāvi, tāpēc prezidentam tagadējo izdzīvošanas kursu uz austrumiem sevišķi nenākas atstātnot.

Sabrukusī impērijas dienvidu reģionos norit nikna cīņa par varu. Tadžikistānā, Gruzijā, Azerbaidžānā, Čečenijā un citur situāciju pēdējos gados ietekmē bruņoti grupējumi.

Armēnijas prezidents Levons Terpetrosjans. Foto — ITAR—TASS—LETA

Armēnija pēc Lietuvas kļuva par otro PSRS republiku, kur par Augstākās padomes priekšsēdētāju kļuva nacionāls kustības līderis. Levons Terpetrosjans, tāpat kā Sevardnadze kaimiņos, pie varas nāca kā demokrāts, bet arī viņa režīmam var atrast diktatoriskas iezīmes. Terpetrosjans tautā populārā sociāldemokrātiskā Dašnak-cūtnju partiju apsūdzējies terorismā un ar savu dekrētu atlaids tās parlamenta frakciju. Opozīcija negādīti vienoti dašnakus aizstāvējusi, un tas prezidentam nesola vieglas dienas arī turpmāk.

Pārbūvēs Kasandru Ševardnadze, kā trāpīgi raksta Moskovskije novosti, piemēklējusi vēstures ironija. Savulaik viņš bridināja par Krievijas augusta puči, bet tagad pats kļuvis par rekordistu represiju un lokālo karu jomā. Valsts galva nemitīgi izmantojies nesaskaņām parlamentā, lai nostiprinātu savu varu. Parlamentārā stresa un opozīcijas uzbrukumu ietekmē Ševardnadze jau vairākas reizes izvirzījis jaūtājumu par savu atkāpšanos, zinot, ka deputātu vairākums, tautas nostājas iespaidots, tomēr to nepieņem. 1993. gadā līdzīgā manevrā viņš pat sagādīja piekritēju tikstošu mešanos ceļos Tbilisi centrālajā laukumā un, atgriezies no demonstratīvās isas prombūtnes, ieguva lielāku rīcības brīvību, palaižot parlamentu «brīvdienās», pārņemot valsts pārvaldi un ātri izlemjot daudzus kadru jautājumus.

Arī Ukrainas prezidents, kuru oponenti kritizē par «maigu autoritārismu», iccerējies spēcīgas izpildvaras vertikāles izveidošanu, bet parlamenta vadība to pašā pārvērst likumā par Ministru kabineta. Izeju no pretrunīgās situācijas Kučma var rast, izsludinot referendumu par uzticību reformas kavējošam parlamentam, un deputāti ar bažām gaida šo rīcību.

Gruzijas prezidents Eduards Ševardnadze. Foto — EPA—A.F.I.

Azerbaidžānā nostalgija pēc relatīvās stabilitātes un pārtības Brežņeva gados izpaužas bijušajam PSKP politbiroja loceklim dotos 99% balsu vēlēšanās. Taču gluži kā Vidusāzijas valstīs, Heidara Alijeva valdīšanā jo spīlīgāk izemīeties ārēji lielkultūru slavinājumu spožumos. Avīze Cynnar viņu pirmā sāka dēvēt par vienu no mūsdienu vēstures izcilākajiem valstsvīriem. Sociāldemokrāti uzskata, ka pēdējo dienu sadursmes Baku nav nekā cits kā klanu cīņa un Alijevs to izmanto, lai izrādītos ar politiskajiem pretiniekiem. Pret vadāsajam politikājam kustībām — partiju Mussavat un Tautas fronti — sarkotas skālas tiesas prāvas.

Tadžikistānā, kas tradicionāli orientēta uz Krieviju un kursu neitais mainīt, 6. novembra vēlēšanās ar 60% balsu uzvarēja tas, kam aiz muguras bija visvairāk bruņoti grupējumi.

viru: AP (Madžlisi oli) priekšsēdis Eromali Rahmonovs. Kā atzīst Kommersant Daily (9.XI.94.), Rahmonovs būtībā ir novadnieku bruņoto vienību komandieris, kuri ne bez Krievijas palīdzības pilnībā kontrolē robežzonas ar Afganistānu.

Turkmenbaši — gādīgs tēvs vai patvaldnieks?

Kirgizstānas prezidents Askars Akajevs nepārprotami gribējis, lai parlamentā (Zogorku kenēs) galvenais viņa balsts būtu izpildvaras pārstāvji. Tieši tāpēc prezidents uzstāja par divpalātu parlamentu, gan izgaņinājot iepriekšējo likumdevēju sastāvu, gan ķeroties pie apsūdzāmiem konstitūcijas labojumiem. Pēc viņa idejas, augšpalātā būtu jādarbojas vispārīgās reģionu elitei, tā tad prezidentam uzticamiem ierēdņiem. Prezidents, kuram ārpusaulē ir ista demokrāta veidols, savas mājas pakāpnieki zaudē atbalstu. Uzbekistānas prezidenta Islama Karimova pānkūmu vēlēšanās izskaidroja ne tikai politiskā pasivitāte un Austrumiem tradicionālā cieņa pret varu. Lai neitralizētu bīstamāko konkurentu, 1992. gada janvārī viņš vienkārši likvidēja viceprezidenta amatu.

Taču visticāk jautājumu, vai tautas vēlētais prezidents ir diktators vai savas nācijas gādīgs tēvs, var jautāt par Turkmenistānas līderi Saparmuratu Nijazovu. Viņš savā zemi vada kopš 1985. gada un kā bijušais kompartijas vadītājs tieši un Ziemeļkorejas dīdā vadona Turkmenistānas paveids: pērn ar 99,9% (0) balsu par prezidentu ievēlēts līdz pat 2002. gadam! Komentāri lieki, un to rāda arī viņa plaši zināmais vārds — Turkmenbaši: turkmeņu saimnieks. Tautai, kam tiek subsīdētas pārtikas cenas un elektrība, ūdens un sāls ir par brīvu, iestāstīts, ka viņš ir vienīgais, kurš šo zemi ar lielām gāzes un naftas krājumiem varētu padarīt par otu Kurveitū.

Viņa pozīcijas ir drošas, oponenti ir izsūtīti vai arī uzpīrti. Kā trāpīgi spriež The European (July 1—7, 1994.), tā ir kas vairāk nekā vienpartijas valsts; tā ir vienā cilvēka valsts. Avīzes apskatnieks Peters Konradi uzpēc, ka viņš ir patiesi populārs arī tēpēc, ka viņa autoritāris valdīšanas dēļ izdevies Turkmenistānu nosargāt no asinsizlīšanas, kas piemēklējusi pārējo Centrālāziju. Interesanti, ka prezidents ir pret ciešāku iesaistīšanos NVS, uzskatot šo ceļu par iespēju zaudēt neatkarību.

Ārzemnieki nešaubās, ka Turkmenbaši uzpēmis diktatoriskas pilnvaras un ieviesis stingru cenzūru. Intervijās Nijazovs noliedz staliniskā personības kulta reanimēšanu. Šodien kā nekā arī viņa kaimiņi acīm redzami pārņem Turkmenbaši pieredzi. Taču republikas pasludināšana par monarhiju un tās galvas izziņošana par turkmeņu šahu nekļūtu par sensāciju, tikai juridiski nostiprinātu Turkmenbaši neierobežoto varu. Un tā nav hiperbola, jo, kā liecina Moskovskije novosti (25.IX.94.), pērnuden šādu iniciatīvu grupa deputātu jau posās izvirzīt.

VĒSTULES

Es savas tiesības aizstāvēšu

Televīzijas pārraidē Globuss (3.II) V. Birkava kungs, izmantojot savu dieņesta stāvokli, runā tautas vārdā un kārtējo reizi apzināti izkropo manu daudzkārt presē, televīzijā un radio izteikto viedokli par Skrudas radiolokatora tehniskā pamatotu likvidāciju.

Es nekad un nekur nesmuu rakstījis vai teicis, ka alternatīva Skrudas radiolokatora uzspirdzināšanai ir tā saglabāšana pašreizējā izskatā. Vienmēr esmu teicis un rakstījis, ka radiolokatora uzvērēja korpusu vajag civilizēti demontēt, nevis uzspirdzināt. Demontējot tīklu saglabāt būvē iebūvētie celtniecības materiāli daudz un miljoniem latu vērtība, un tos varētu izmantot Latvijas tautsaimniecībā un individuālā būvniecībā. Spīdzinot Latvijas tautsaimniecību šīs izvēstis uz ārzemēm.

Patriotisku izteicienu un saukļu aizsēdē Birkava kungs pieņem nepopulāru, Latvijas tautsaimniecību diskriminējošu lēmumus. Tā kā ir notikusi manis apmelošana un manu mantisko tiesību ignorēšana, tad patru tiesības savas intereses aizstāvēt tiesā.

Laimonis Kops, inženierzinātņu doktors, politiski represētais, īpašnieks, uz kura zemes atrodas radiolokators

Rīgas Tehniskās universitātes peldbaseins turpina jaunu abonementu pārdošanu LIDZ 23. MARTAM, LAIKA POSMAM NO 1. APRĪLA LIDZ 31. JŪLIJAM.

IZNOMĀ TĒLPAS BIROJIEM pašā Rīgas centrā + visas komunikācijas, telefons, liets, garantēta komunikāciju tehniskā apkope

MOTOKROSS 2. aprīlī "Baltijas Kausis '95" 1. posms Ķeguma trasē "Zelta Zirgs" LOTĒRIJA!

GUMIJAS ZIMOGI I.G.V. VEIDLAPAS, VIZITKĀRTE 287540 285560 RĪGA, BLAUMAŅA IELĀ 38/40, 3. STĀVĀ, 39. K.

Libsons Linoleji Rīga, Grebenšcikovu ielā 1, tālrunis 211490

CHEMICAL WORKS OF GEDEON RICHTER LTD. HUNGARY is the biggest pharmacy company in Central and Eastern Europe. Young ambitious man or woman!

Firma vēlas irēt VEIKALA TĒLPAS (150 kv. m) un noliktavas telpas 300 kv. m platībā centra tuvumā. Tālrunis 331725.

Lieldienu priekam - aizkari pavasarīgos toņos! - Jauni daudzkrāsaini kokvilnas aizkari - dekoratīvi audumi modernos pasteltoņos - plaša izvēle - bārkstis - lentes - aizkaru atseji - aizkaru stangas 2. stāvā gultas veļa Palahalli Rīga, Kņ. Barona ielā 29, darba laiks 9-19, S. 10-18, Sv. 10-17, Cesis, Daugavpils.

Diena Galvenā redaktore Sarmīte Elerte Redakcijas adrese: Pils ielā 12, Rīga, PDP, LV-1963, Tālrunis 220019. Iznāk kopš 1990. gada 23. novembra.

KREDĪTI

Lears nauda pazuda noguldītājfirmās

Akvilina Liepiņa

Daļa no firmai Lears piešķirtā G-24 kredīta, kas bija nodota Cēsu rajona Tautas deputātu padomes valdei degvielas iegādei 1993.gada pavasarā lauku darbiem, kā naudas noguldījums nonāca firmās Natali Respekt un Maks. Firmas ir bankrotējušas, tādējādi Cēsu rajona pašvaldība zaudējusi aptuveni 30 000 dolāru, un tas noticis tāpat kā visos citos gadījumos, kad nauda tika uzticēta krāpniekiem.

1993.gada pavasarī valdība nolēma G-24 kredītu piešķirt firmai Lears, lai tā apgādātu zemniekus ar degvielu. Zemnieki iebilda šādai kredīta sadalei, jo uzskatīja, ka rajonu lauksaimnieki paši var sameklēt lētāku degvielu, nekā to piedāvāja Lears. Tālsu, Liepājas un Cēsu rajona pašvaldības vēlējis daļu Lears piešķirtā kredīta pārņemt savā ziņā, un valdība šo priekšlikumu atbalstīja. Tālsu rajona pašvaldība kredīta (79 000 dolāru) apkalpošanu uzticēja SIA BTG, savukārt Cēsu rajona TDP valdes uzdevumā līgumu ar Lears par 126 000 dolāru kredīta piešķiršanu parakstīja Taurenas pagasta vecāks Aivars Rumba. Viņam rajona vadība arī uzticēja rīkoties ar šo naudu. Šie abi kredītu apsaimniekotāji saistības ar Lears nav nokārtojuši: BTG ir parādā 24 269 dolārus, bet Cēsu rajons — 36 684 dolārus.

Cēsu rajona Taurenas pagasta vecāks A.Rumba Dienai pastāstīja, ka 1993.gadā pagastam bija finansējums: budžeta veidojās «caurums», bet rajona finansu nodalījumam teikusi, ka tādu budžetu apstiprināt nevarot. Pagasta vecāks saprātis, ka nauda kaut kur jādabū. A.Rumba bija rajona padomes deputāts un viņam bija zināms, ka rajons saņemams daļu no G-24 kredīta. Iespējas tikt pie lēta kredīta bija viļņošanās: ja Taurenas pagastam izdotu iegūt kaut daļu no šiem simtiem miljonu, no tiem varētu izsaugt rubļu tukstošus, kas pagastam bija nepieciešami, lai nokārtotu ikdienišķās vajadzības. Rajona vadība atbalstīja taureniesi vēlmi, un tā kredīta apkalpošana nonāca pagasta vecāka ziņā. Kredīts firmai Lears bija jāatdod līdz 1994.gada 1.martam, bet zemniekiem par degvielu vajadzēja norēķināties jau rudenī pēc ražas novākšanas. Šie daži mēneši, kas palika rezervē līdz naudas atdošanai, bija tas paradīzes ābols, kas iekārdināja Taurenas pagasta pašvaldību.

Sākumā viss noritēja kā bija iecerēts: Aivars Rumba atrada piegādātājus, kas pārdeva degvielu par 20 LVR litrā un pat lētāk, turpretim Lears prasīja pat līdz 30 LVR. Zemnieki par degvielu maksāja, un tādējādi pagastam radās apgrozāmie līdzekļi. Tad pagastam pietruka naudas, lai samaksātu vietējas skolas elektroenerģijas parādu, A.Rumba nolēma par degvielu iekasēto naudu izmantot parāda dzēšanai. Šim riskantajam solim sekoja cits: lai atpelnītu par elektrību samaksāto, pagasta vecāks sadomāja ieguldīt degvielas naudu kādā no firmām, kas solīja augstus depozīta procentus. Viņš apzinājās, ka riskē, tāpēc naudu ieguldīja nevis vienā, bet trijās firmās: Natali Respekt, Baff un Kadaga. Vēlāk izrādījās, ka faktiski nauda uzticēta divām firmām, jo Kadaga un Baff ir firmas Maks divi atzāri. Daļa naudas bija noguldīta Bankā Baltija. A.Rumba teica, ka bankā būtu noguldījuši arī pārējo, taču tā

nauda neņēma uz laiku, kas ir mazāks par pusgadu. Nepilnu mēnesi pēc tam, kad Taurenas pagasta nauda nonāca šo firmu rokās, valdība pieņēma lēmumu, kas aizliedza firmām pieņemt naudas noguldījumus. Diemžēl valdības lēmums A.Rumbu vairs nespēja glābt. Protams, var pārmest valdībai, ka tā tik ilgi kavējās ar šī svarīgā lēmuma pieņemšanu, taču tas nemazina Taurenas pagasta vecāka atbildību. Cerot uz lielākiem depozīta procentiem, viņš bija naudu noguldījis nevis uz pagasta, bet gan uz sava vārda, jo fiziskām personām firmas solījušas vairāk. Iespējams, viņam vienam arī būtu jāatbild par šo naudas zaudējumu, kaut arī, kā A.Rumba teica Dienai, viss noticis saņēma ar pagasta deputātiem. Diemžēl ne A.Rumba, ne Taurenas pagasts nevar atmaksāt 36 000 dolāru, kas kopā ar soda naudu jau veido 58 000 dolāru un diez vai jebkad to spēš. Tā kā kredīta ņēmēja bija Cēsu rajona pašvaldība, no pašvaldības šis parāds arī tiks piedzijs. Societardien paredzēts sanākt kopā Cēsu rajona padomei, lai lemtu, kā rīkoties — vai nodot šo kredītietai tiesai vai meklēt citus risinājumus.

REPLIKA

Turpiniet lasīt Dienu, Zigerista kungs!

Joprojām gaidām Joahima Zigerista atbalstītāju protesta vēstules, ko deputāti jau ilgāku laiku aicina sūtīt Dienai, vienlaikus pieprasot boikotēt šo laikrakstu, kas «raida indes slācienus Zigerista virzienā» (lasī: raksta to, kas Zigeristam nepatīk). Jo īpaši mēs gaidām kārtējo Zigerista TV raidījumu Latvijas reportāžas — jau pirms mēneša, 21.februārī, ta tā tika solīts: atstāt protestu vēstulju otru eksemplāru Zigerista kungam un mēs nolasīsim šo vēstuli frāģinētā, «kurus Diena savien lasītājiem noklusēs». Nevaram sagaidīt. Nedz boikota vēstulju lavīnu, nedz arī solītos fragmentus.

Kopš 6.marta, kad pēc 2 nedēļu mokināšanā gaidām beidzot bijām saņēmuši pirmo anonīmo protesta vēstuli, līdz vakardienai redakcijā sasniedzis vēl tikai viena citādi domājosa cilvēka stūjums. Turklāt rakstītāja — D.Aržanovska no Ventspils — atšķirībā no iepriekšējā Zigerista atbalstītāja izvēlējies saudzīgus izteicienus, tāpēc jāsaūbās, vai ar savu vēstuli viņa vēlējusies Dienai pieteikt boikotu. Vēstules autore neatklāj, vai ir izpildījusi deputāta līgumu un nosūtījusi viņam otru eksemplāru. Centīsimies vismaz daļēji to izdarīt viņas vietā un parpūties, lai šā vakara Latvijas reportāžas izskanētu atbalstītā Zigerista kungam arī no Ventspils.

«Lai nepatikami bija lasīt J.Tropa rakstu 2.III Dienā ar virsrakstu Zigerista lasīti arī Ventspils debesis», raksta D.Aržanovska. «...kādej gan šajā rakstā tik ļoti tiekam noniecīnāti mēs, ventspilnieki? Citādi domāt nav iespējams, lasot rindas, kurās viņi uz tikšanos (ar Zigeristu — red.)»

atnākušie tika nodēvēti par «banānu cieniņā pulku». (...) Brīvā un demokrātiskā sabiedrībā jebkuram pilsonim pašam pastāv iespējas izteikties, turpina Dienas lasītāja. Piesaucot «brīvu un demokrātisku sabiedrību» un «izvēles iespējas», viņa acimredzot par piemēru ņēmusi tajā pašā tikšanās reizē izskanējušo Zigerista «demokrātisko» pavēli ventspilniekiem: visiem, kas lasa Dienu, pamest zāli! Jociņi tikai, ka cieniņā Dienas lasītāja D.Aržanovska būs šo savu grēku noklusējusi, kam arī pievērsām viņai tuvā deputāta vēstību.

Uzskatām par nepieciešamu paust Zigerista kungam arī savas rīdes par viņa sponsorētās TV rīpīdes nevēstību. Atšķirībā no Dienas, kas nekavējoties jau 7.martā iepazīstināja savus lasītājus ar pirmās protesta vēstules saturu, 7.marta Latvijas reportāžas par sarūgtinājumu mums un vēstules autoram tā pat netika pieminēta. Nav par vēlu šo kļūdu labot un vēstuli kopā ar Dienas publicētajiem ventspilnieces pārdomu fragmentiem nolasīt šovakar. Taču, zinot, cik ļoti TV skatītāji gaidījuši kārtējo raidījumu Latvijas reportāžas un cerējuši uz vēstuli kalniem (pagājis vesels mēnesis!), būtu mulīgi un tuvedzīgi pieminēt tikai divas vēstulītes. Lai kaut ne daudz vērstu par labu šo neveiklo situāciju, piedāvājam Latvijas reportāžu veidotājiem, mūsparādī, godīgu atzinājumu — nolasīt arī pārējās di-

vas, tiesa pretēja satura vēstules, ko Diena saņēmusi pēdējā pusmēneša laikā. Pieņemot, ka šie sūtītāji par otru eksemplāru Zigerista kungam nebūs parpūjušies, isumā iepazīstinām arī ar šo vēstulju saturu.

«Paldies par rakstu Replika 7.marta Dienā. Nosūtītu, ko raksta Zemgale.» raksta anonīms dobelnieks, kas vēstulē pievienojis rajona avīzes publikācijas Zigeristam un viņa komanda stiprina kontaktus ar tautu un Kāpēc es nebalsoju par Joahimu Zigeristu? «Lai necer, lielākā daļa dobelnieku solījumiem netic, smejas tāpat kā Ventspilī», turpina autors. «Par Kostandū saka — pārdevies vācietim. Ko Saecima ar Zigeristu auklējas? Kādej nomet viņu ārā, 2 reizes iespēja bija... Visa valdība nokengāta, nolamāta līdz pēdējam.»

Zem otras vēstules — savdabīgas parodijas par Zigerista pirmsvēlēšanu solījumiem — autori parakstījušies kā Zigifani. To ievada Zigerista citāts: «Politikā es nekad neesmu melojis. Es apsolu tikai to, kas ir reāls.» Tad seko parodijas deputāta «tēze»: «Es nešaubos, ka vēlēšanās par mani balsos 80% Latvijas pilsoņu un (...) es kļūšu par Ministru prezidentu. Katrs vēlētais, kurš būs nobalsojis par mani, tūlīt saņems pūdeli lieliska Vācemes vīna un sulīgu desas gabalu, (...) katrs Latvijas vīrietis saņems labu, mazlietotu šaketi, stipras bikses un galošas. Katrai sievietei būs skaista un laba klei-

ta. Bagātos zaglus, zaglīgus ministrus un sazaugšos komunistus mans draugs Kostanda tūlīt arestēs. Šiem cilvēkiem būs jāstrādā veselīgs, fizisks darbs sabiedrības labā vietās, kur neko nevarēs nozagt. Es nekad neesmu bijis politiķis. Es negribu būt politiķis. Politikā man riebjas. Visi politiķi ir zagļi, viņi piekrāpa Jūs vakar un viņi piekrāps Jūs rīt, viņi piekrāps Jūs vienmēr.»

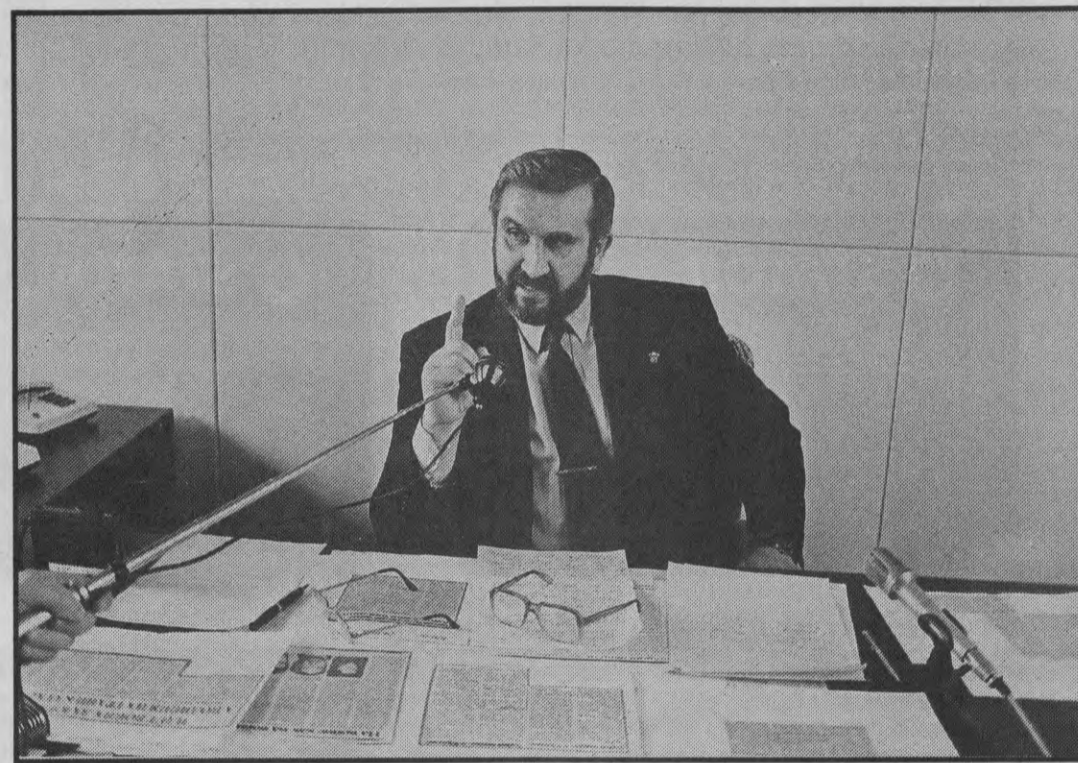
Ja Latvijas reportāžu radošajam kolektīvam kvalitatīva materiāla sagatavošanai ar šiem izvēlumiem nepietiek, jau šodien varam piedāvāt aplūkot tās 4 vēstules, ko esam saņēmuši. Zēl, ka mūsu pūles var izrādīties vēltigas — mēs publicējam sapemto protesta vēstulju fragmentus, tādējādi rūpējoties, lai tautas atbalsts nonāktu līdz Zigerista kungam un viņa draugiem no Latvijas reportāžām, bet aizmirstam galveno — viņi taču zver, ka mūs nelasā! Zigerista kungs, līdz vakaram vēl ir laiks, nopērciet kioskā Dienu un izlasiet mūsu publicētās vēstules. Mēs uzrunājam jūs, jo zinām — ne jau ienaidnieki jūs tik ļoti informē par Dienu saturu. Lai arī ar sava tulka palīdzību, jūs tomēr lasāt to pati. Jociņi tikai, kāpēc tāsē Ventspilī neizgājāt no zāles...
Diena

ZIŅA

Vai Vladimirs Ļeskovs ir pazudis?

Ilmārs Ezernieks

Pagājušās nedēļas nogalē Dienas rīcībā nonāca oficiāla informācija par firmas Pārdaugava prezidenta Vladimira Ļeskova nozūšanu. Kā pastāstīja kādā valsts institūcijā, kas apkāro noziedzību, V.Ļeskovs pagājušās nedēļas vidū izbraucis komandējumā uz Maskavu, taču nav parādījies vietā, uz kurieni braucis, un neesot atgriezies Rīgā. Tiesībaizsargājošās iestādes darbiniekam par to pastāstījis kāds nopietns, labi informēts cilvēks no biznesa struktūrām. Šādas ziņas nonākušas arī līdz valdības aprindām.

Cerams, ka operatīvo darbinieku informācija par Pārdaugavas prezidenta Vladimira Ļeskova pazūšanu Maskavā būs pārspīlēta. Foto — Jānis Buls, Diena

No Pārdaugavas četriem tālrunā numurim vakar dienas gaitā atsauca tikai viens. Firmas grāmatvedībā Dienai sacīja, ka V.Ļeskovs ir komandējumā ārpus Latvijas. To pašu teica arī bankā Olimpja, kur viņam ir darba kabinets. Sekretāre sacīja, ka priekšnieks pēdējā laikā nav ar viņu sazinājies.

Koncerna Pārdaugava ietvaros pēdējos gados darbojas ap četrdesmit firmu. Lielākajai daļai nosaukuma tika ietverti burti par, kas apliecināja piederību Pārdaugavai. Cik zināms, arī Pārdaugavai, tāpat kā daudzām Latvijas uzņēmējabsabiedrībām, bizness pēdējā laikā neveicās tik ļoti kā iepriekšējās gados. Pēdējo prasību pret Pārdaugavu par parāda piedzišanu iesniedza prokuratūra. 14. martā saimnieciskā tiesa no Pārdaugavas nolēma piedzīt 603 531 latu par labu kādam valsts naftas transportēšanas uzņēmumam.

Pārdaugava bija kontrolpaketes īpašniece bankā Olimpja. Pārdaugavas firmu ne visai veiksmīgā darbība un daudzje no Olimpjas ņemtie kredīti apgrūtināja šīs bankas attīstību, tāpēc, pēc neoficiālas informācijas, pārējie bankas īpašnieki saistībā ar Maskavas Tori banku vēlējas atbrīvoties no Pārdaugavas ietekmes. Tas izraisīja konfliktsituāciju.

Firma Pārdaugava jau vairākus gadus tiek uzskatīta par jaunā organizāciju dažiem noziedzīgiem grupējumiem. Par to presē rakstījis jau vairākkārt saistībā ar konkrētiem krimināliem notikumiem, atspoguļojot policijas amatpersonu

izteikumus. Piemēram, pagājušā gada pavasarī Jūrmalā notika sprādzienu sērija. Toreizējais kriminālpolīcijas priekšnieks Laimonis Liepiņš paziņoja, ka sprādzienu organizētājs Aleksandrs Gitčenko ar saņemtiem cilvēkiem sarīkojis terora aktus, lai atņemtu Pārdaugavas «komersantiem» varu Jūrmalā (Diena, 13.IV.94.). 19.aprīlī V.Ļeskovs preses konferencē noliedza Pārdaugavas saistību ar organizēto noziedzību un paziņoja, ka tādi cilvēki kā A.Gitčenko ilgi nedzīvojo. Šis pārņemtoji piepildījās — aprīļa beigās nezināmas personas A.Gitčenko nogalināja. Toties kriminālpolīcijas priekšnieks L.Liepiņš 4.maijā intervijā Dienai firmu Pārdaugava vērtējis saistībā ar kriminālo pasauli, sakot, ka Pārdaugava kā firma nav noziedzīga, taču tās paspārē darbojas aizdomās turēti cilvēki, kas saistīti ar šo firmu.

Pagājušā gada pavasarī firmas Amstrig pārstāvis, bijušais žurnālists A.Burē piedāvāja Dienai divdomīgas sadarbības iespējas «mārketinga» jomā, piebilstot, ka viņi nodarbojas ar «apsardzi». Toreiz sarunā ar Dienas vadību A.Burē vairākkārt daudznozīmīgi

un ārpus sarunas tēmas konteksta pieminēja Ļeskovu. Nepaņācis iecerēto, A.Burē atvadījās ar vārdiem — piezvanīsim Vladimiram Ļeskovam. A.Burē vizīte laikrakstā radīja aizdomas, ka šāda sadarbība nozīmētu maksāšanu reketam. Vēlāk policija A.Burē aizturēja uz aizdomu pamata par naudas izpēšanu no dažām firmām. Firmā Amstrig pirms tam tika veikta kratīšana Haritonova lietā.

Pagājušā gada 15.aprīlī Diena publicēja Vladimira Ļeskova avīzes vadībai adresētu vēstuli, kurā tika pārņemts Pārdaugavas periodiskā saistīšana ar dažiem organizētās pasaules grupējumiem. Vēstules beigās V.Ļeskovs rakstīja: «...Mēs atstājam aiz sevis tiesības izveidot ekonomiski nelabvēlīgu režīmu Jūsu avīzē.»

Pret V.Ļeskovu septiņdesmitajos gados bija ierosinātas vairākas krimināllietas — par kontrabandu, vērtīgu maksāšanu priekšmetu izvešanu no valsts, huligānismu, izvarošanas mēģinājumu. Vairākus gadus V.Ļeskovs pavadījis ieslodzījumā. Pārdaugavas īpašnieki dibināšanas laikā pēc 1991.gada septem-

bra bija V.Ļeskovs, Raigardskis (viņu ir iepazīnuši daudzi uzņēmēji), firma Vladpar (ar saimnieciskās tiesas lēmumu Pārdaugavas daļai tajā uzlikts arests), firma Lepar (līdzīpašnieki tajā bija V.Ļeskovs, Emīls un Aleksandrs Laventi, Levs Kremers, kurš vēlāk uz laiku kļuva par bankas Olimpja valdes un arī padomes priekšsēdētāju) un citas firmas. Pēc Pārdaugavas izveidošanas ģenerāldirektora amatā strādāja Emīls Lavents, kura dēls Aleksandrs Lavents kopā ar V.Ļeskovu kļuva par līdzīpašniekiem vairāk nekā divdesmit firmās, kuru nosaukumos bija burti par. Cik zināms, Aleksandrs Lavents, kas pašlaik kopā ar sievas radnieku, Holandē reģistrētās firmas Finhold prezidentu E. Ginzburgu, un savu tēvu Emīlu Laventu ir lielākais Bankas Baltija akcionārs, vēlāk ar Vladimiru Ļeskovu kopēju biznesu neturpināja.

Aleksandrs Lavents, kas pašlaik kopā ar sievas radnieku, Holandē reģistrētās firmas Finhold prezidentu E. Ginzburgu, un savu tēvu Emīlu Laventu ir lielākais Bankas Baltija akcionārs, vēlāk ar Vladimiru Ļeskovu kopēju biznesu neturpināja.

Aleksandrs Lavents, kas pašlaik kopā ar sievas radnieku, Holandē reģistrētās firmas Finhold prezidentu E. Ginzburgu, un savu tēvu Emīlu Laventu ir lielākais Bankas Baltija akcionārs, vēlāk ar Vladimiru Ļeskovu kopēju biznesu neturpināja.

PEPSICO EESTI advertisement for Pepsico Estonia Ltd, offering products and services in Latvia.

VAR & PARTNERI advertisement for PARDOD BILETES uz PRĀMIJEM KAUNAS UN VILNIUS, KLAIPĒDA-KĪLE, KĪLE-KLAIPĒDA.

PARKETS advertisement for COPPA VESETAS 9, LV-1013, RĪGA, offering floor services.

Apģūstiet GUVERNANTES SPECIALITĀTI! advertisement for clothing and accessories.

Dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība Augstskola advertisement for real estate services.

KomerCFirma "EFIJA-2" advertisement for clothing and accessories.

SIA Mark-show advertisement for clothing and accessories.

Latvian Past advertisement for legal services.

Latvian Past advertisement for legal services.

SPECIALS PIEDAVAJUMS TIKAI 6 DIENAS advertisement for Volvo cars.

SILIKONS TEHNISKAIS CENTRS advertisement for technical services.

MOBILIE TELEFONI NMT-GSM advertisement for mobile phones.

TELEFUNKEN advertisement for mobile phones.

STATOIL

CIENĪJAMIE STATOIL KARŠU ĪPAŠNIEKI!

Arī Lieldienās

MĒS BŪSIM JUMS PA CEĻAM!

NO 10. LIDZ 16.APRĪLIM KARŠU ĪPAŠNIEKIEM visās Statoil degvielas uzpildes stacijās būs CENU ATLAIDE 10 % visām veikalā nopērkamajām precēm.

Tiem, kas vēlas kļūt par Statoil karšu īpašniekiem un arī piedalīties Lieldienā iepirkšanās drudzi, lūdzam nodot karšu pieteikumus jebkurā Statoil stacijā LIDZ 29.MARTAM.

Pieteikumus kartēm jūs varat saņemt jebkurā no Statoil degvielas uzpildes stacijām. Uzziņas pa tālr. 220229, 7242046.

STATOIL A
7003 93 1009438 001
Firma SIA Dergs līdz Menēsis Gads
01 1002310001 06 97

STATOIL C
Uzņēmuma karte
7003 93 1007543 001
Firma SIA Dergs līdz Menēsis Gads
22 1005339001 06 97

Margaret Astor
brīnumainā pārvērtība
JŪSU VEIKALOS

Ari Jūs varat saņemt Margaret Astor kosmētiku un parfimēriju pārdošanai savā veikalā.
TĀLR. 282769

KULTŪRA

Sapnis pavasara naktī

Māra Zālite*

Tavs jūtu spēks kā milzu bangas Man pagurušās krūtīs vēj, Un debess augstumos aiz zvaigznēm

Kā varens gaismas ķēnijs ceļ. K.Skalbe. Aspazijai

16.martā pirmo reizi atjaunotajā Latvijas valstī pienācīgā veidā tika atzīmēta visu laiku izcilākās latviešu dzejnieces Aspazijas 130.gadadiena. Grūti isos vārdos aprakstīt šo mūsu kultūrai tik svarīgo notikumu. Jau no paša rīta, tūlīt pēc valsts himnas atskaņošanas, Latvijas radio pārraidīja skaistākās kora un solo dziesmas ar Aspazijas vārdiem un informēja par jubilejas norisi Rīgā, Latvijā un arī aiz tās robežiem. Aspazija (un vēl vienīgi Z.Mauriņa, kuras jubileja, starp citu, arī nav aiz kalniem) ietverta Pasaulē izcilāko sieviešu enciklopēdijā. Ieejot Eiropā kā kultūras tautai, vislabāk durvis palīdz vērt tādās Eiropas liemeņa personības kā Aspazija. (Par to, kā dzejnieces jubileja atzīmēta Lugaņā, Zēnēvā, Maskavā un citur, vistuvākajā laikā saņemsim informāciju no mūsu valsts vēstniecību kultūras atašējiem.) Nav iespējams nosaukt visus Aspazijai veltītos mūsu daudzo radio programmu un TV kanālu raidījumus, kas jaunā — no ideoloģiskiem ierobežojumiem brīvā un laikmetīgā stilā pievēršas tautā iemīļotās dzejnieces darbiem un personībai. Tomēr īpaši gribas izcelt iso, bet emocionāli piesātināto TV Panorāmas informāciju, kas vēlreiz pierāda, ka šo mūsu valsts galveno raidījumu vada patiesi inteliģenti un profesionāli cilvēki, kas daudzo dienas notikumu gūzmā vienmēr spēj izvēlēties būtiskāko. Žēl, ka šizēta neiekļāvās Aspazijas pieminēšana uz Aspazijas bulvāra un Kalku ielas stūra (tieši blakus McDonalda iecijai) atklāšana. Tā bija drusku iekavējusies neparedzēti lielā ļautu pieplūduma dēļ. Aspazijas bulvāris bija svētku rotā. Par to, kā arī par pašu pieminēti bija gadājusī Rīgas dome. Aspazijas, dzijas patriotes, piemiņu Rīgas domes patrioti nu iemūžinājis skaistā mākslas tēlā, ko aplūkos daudzi Rīgas viesi un kas būs vēl viena kultūras gaismu izstarojoša vieta Rīgas centrā. Aspazija bija pārliecināta demokrāte, tādejā

nav brīnums, ka vairāki sarīkojumi Rīgā un citās Latvijas pilsētās bija mūsu demokrātisko partiju iniciatīva. Politikā prātā izmantot lielisko iespēju paust savus demokrātiskos uzskatus, jo visi sarīkojumi bija labi apmeklēti, pateicoties dzejnieces popularitātei un klausītāju slāpēm pēc gudra un godīga vārda. Pat sociāldemokrātu partijai, no kuras gan Aspazija 1932.gadā tika izslēgta, bija aizmirsusi visas vecās domstarpības latviešu kultūras kā tautas vienotības vārdā. Latviešu sieviešu organizācijas pēc vecām, labām tradīcijām rīkoja labdarības pēcpusdienas. (Atcerēsimies, ka tieši Latvijas Nacionālās sieviešu ligas godabiedrenes titula pieņemšana bija par iemeslu Aspazijas izslēgšanai no augšminētās partijas.) Un tāpat kā kādreiz, kad latviešu sievietes uzgavilēja Aspazijas temperamentīgajai cīņai par sievietes ldtziesību, arī šodien šais skaistajās, sievišķīgā, radošā spēka pilnajās mirkļos netrūka ne ziedu, ne aizkustinājuma asaru. Vislielākais laikam gan bija prieks par pašu vienotību un sirdsdedzi.

Prieks, ka lielās dzejnieces pieminēšanā tik plaši piedalījās Latvijas skolu jaunatne. Te pateicība pienākas Izglītības ministrijai, kura ar lielu iedvesmas spēku mudinājusi visas, pat visatālākās Latvijas skolas, to skaitā Latvijas minoritāšu skolas, atzīmēt šo dienu. Bet skolas jau nemaz nebija mudināmas! Ikvien literatūras skolotājs, profesionālas un patriotiskas sirdsapziņas vadīts, savās stundās pieminēja Saulainā stūrīša, Circeiša Ziemassvētku, Pasaciņas un citu bērnu dzejas pērļu autori. Daudzu skolu direktori bija gadājusī, lai pēdējā dienā pirms brīvlaika skolēni varētu braukt ekskursijā uz Aspazijas Dauksām Zāleniņu pagastā, ko Saucima pirms kāda laika kā visai tautai nozīmīgu kultūrvietu iekļāvis neprivatizējamu objektu sarakstā. Tāpat arī apmeklētājus priecēja svaigi restaurētās Raiņa un Aspazijas muzejmājas Baznīcas ielā 30 un Dīka ielā 10. Jubileja steidzinājusi arī Jūrmalas pilsētas valdi iekārtot muzeju Dubultos, kur dzejnieces mīta savā mūža novakarē. Liela ir tautas mīlestība uz tās dižākajiem ga-

riem! Patiesa ir valsts ieinteresētība nacionālo kultūras vērtību saglabāšanā! Un, kaut arī sabiedrība arvien labāk apzinās pašiniciatīvas milzīgo lomu, tomēr arī Kultūras ministrija nav atradusi par iespējamo stāvēt nomalā. Kā gan citādi tā iedzīvīnātu savas kultūrpoltikas nostādnes, mērķprogrammas un koncepcijas! Latvijas delegācijas nosūtīšana uz Slobodsku (turp jau labu laiku iepriekš tika acināti latviešu kultūras darbinieki) ir ne vien kultūrai, bet arī politiski nozīmīgs akts. Jubilejas vainagojums tomēr bija mākslinieciski spilgtais un emocionāli blīvais Aspazijai veltītais sarīkojums Nacionālajā teātrī. Tajā piedalījās izcilākie Latvijas teātru aktieri, uzvedumu bija veidojuši talantīgākie režisori, zālē sēžam

16.marts — latviešu dzejnieces Aspazijas 130.gadadiena

apgarotām sejm bija redzams gan drīz viss Latvijas kultūras zieds. Gaisā virmoja inteliģences pašapziņa un spēks. (Jāatzīst gan, ka daļēji ar šo sarīkojumu konkurēja Aspazijas lugas Atriebēja pirmizrāde Rīgā Latviešu biedrībā, kuras 25.jubilejai Aspazija savulaik veltījusi slaveno Prologu.) Uzrunu šai sakarā teica Ministru prezidents. Viņš uzsvēra, ka neatkarīgās Latvijas valsts visdziļākā būtība meklējama tās kultūrā, ka bez kultūras nav iedomājama nevienas tautas nākotne un ka izpētums neesot arī latvieši. Šķiet, ka tam piekrita arī ar savu klātbūtni pagodinājusais Valsts prezidents un pat viņa padomnieks kultūras jautājumos.

*M.Zālite — dzejniece

Lai tiktu pie ganībām, ir jāsēj!

Galerijā M6 Edgara Mucenieka personalizēstādē Ganības no 17. līdz 29.martam

Ieva Rupenheite

Gleznotājs Edgars Mucenieks Ganībās. Foto — Elmārs Rudzītis, A.F.I.

Edgaram Muceniekam šī ir pirmā personalizēstādē, bet nav pirmās ganības, ja par ganībām pieņemam noteikti darības lauku un tā cerīgās izmantošanas iespējas. E. Mucenieks ir piedalījies jau vairākos grupu izstādēs, pārsvarā darbībā ar tekstilmāksliniecēm. (Rīgā, Veimāras projektos Vaļija u.c.) Izstādes pamatu veido jaucī

koša glezniecība, kurā jaušama dziļāka saistība ar Jāņa evaņģēlija izteikumiem: «Es esmu durvis, kurš caur mani ieies, atradīs sev drošas ganības.» Izstādē jau sadīguši mākslinieciska sasietie kvieši, kuri tiek rūpīgi laistīti, iespējams, ka izstādes slēgšana beigsies ar plaupas svētkiem. Labas un drošas ganības glezniecībā! ♦

IZGLĪTĪBA

Sava augstskola Valmierā

Gaida Liepiņa

Šovasar Dace Vasiļjeva ar absolventes diplomu rokās aizvērs Valmieras 4.vidusskolas durvis. Viņa ir viena no daudzajiem pilsētas jauniešiem, kas cerības par tālāku izglītīšanos saista ar Vidzemes augstskolu. «Mani interesē ekonomika un svešvalodas, taču studēt Rīgā vai kur citur ģimenes materiālo apstākļu dēļ droši vien nevarēšu. Domāju, ka Vidzemes augstskolā studijas būs pienācīgā līmenī. Bet galvenais — varēšu skoloties bez maksas un tēpat Valmierā.» sarunā ar Dienu sacīja Dace.

Projekta Vidzemes augstskolas atvēršana un studentu uzņemšana paredzēta jau 1996.gadā. Līdz ar to arī šajā novadā, tāpat kā Kurzemē, Zemgalē un Latgalē, būtu sava augstākā mācību iestāde.

Februāra vidū Valmierā notika plaša konsultatīva apspriede, kurā LR Izglītības un zinātnes ministrijas Ziemeļvalstu informācijas biroja, Norvēģijas Oplandes apgabala Lillehammeres reģiona augstskolas priekšsēdētājs, Valmieras un Cēsu rajona pašvaldību un izglītības iestāžu vadība pauda gatavību īstenot Vidzemes reģiona augstskolas projektu. Nesenu grupu Valmieras pašvaldību deputātu, kā arī projekta autori — Ziemeļvalstu informācijas biroja Rīgā vadītājs Rikards Berugs un darbinieks valmierietis Igors Klapenkovs — par iecerēto īstenošanu apspriedās ar Izglītības un zinātnes ministrijas vēlēģi noskatīto vadību.

Ari Vidzemes augstskolas projekts galvenokārt orientēts uz divu kategoriju studentiem — vidusskolu absolventiem un vecākiem ļaudīm, kas grib apgūt papildus vai atsvaidzināt savulaik gūtās zināšanas.

Projekta pamatā — Ziemeļvalstu pieredze un atbalsts

Reģionālo augstskolu dibināšana pirms 25 gadiem sāka Norvēģijā, izveidojot valsti vairākas šādas mācību iestādes. Sabiedrība pārliecinājās, ka augstskolu klātbūtne veicina ne vien intelektuālā potenciāla saglabāšanu, bet arī reģionu strauji ekonomisko augšupeju. Šādu ieguvumu sev gribētu arī Valmieras un apkārtnējo rajoni, jo patlaban jaunieši, kas izskolojušies Rīgā, reti atgriežas dzimtajā pusē. «Ieguldījums augstākās izglītī-

Ziemeļvalstu informācijas biroja Rīgā vadītājs Rikards Berugs (no kreisās), Lillehammeres reģiona augstskolas direktors Ivars Šeide un rektors Svens Holands iepazīstina valmieriešus ar reģiona augstskolas darbības principiem. Foto — Aleksejs Kozņečs

bas nodrošināšanā ir mērķtiecīgs katrai valstij. Tas atmaksājas, jo zināšanas ir vara.» nesen tiekoties ar projekta apsprišanas grupu Valmierā, uzsvēra Lillehammeres reģiona augstskolas rektors Svens Holands un direktors Ivars Šeide no Oplandes apgabala Norvēģijā. Lillehammeres reģiona augstskola, kurā patlaban mācās 1650 studenti, jaunākajiem studentiem ir ap 19, bet dažiem senioriem — pat 60 gadu. Norvēģijā arvien biežāk augstskolā iestāties ļaudis pusmūžā, lai iegūtu agrāk nesasniegto izglītību vai pārkvalificētos.

Ari Vidzemes augstskolas projekts galvenokārt orientēts uz divu kategoriju studentiem — vidusskolu absolventiem un vecākiem ļaudīm, kas grib apgūt papildus vai atsvaidzināt savulaik gūtās zināšanas.

Laikus jāmācās angļu valoda

Vidzemes augstskolas projekta patlaban ierakstīti 23 studiju priekšmeti, to skaitā piecas svešvalodas, ko varēs apgūt sociālpsholoģijas, pedagogijas, sabiedības un humanitāro zinātņu, kā arī ekonomikas, matemātikas un dabas zinātņu nozarēs. Taču Lillehammeres konsultanti vērs valmieriešu uzmanību uz to, ka viens no reģionālo augstskolu svarīgākajiem uzdevumiem ir

spējas Vidzemes izglītības institūciju un banku kopējas studiju aizdevumu kases izveidošanai (.), arī iespējas ziemeļvalstu institūciju atbalstīta izglītības fonda izveidošanai ar mērķi sniegt pabalstus studentiem ar grūtiem finansiāliem apstākļiem, kā arī tiem, kuri grib turpināt studijas ziemeļvalstīs. Visi līdzekļi varētu tikt papildināti no ziemeļvalstu firmām, kas darbojas Latvijā. Beruga kungs un Lillehammeres reģiona augstskolas vadība ir apsolījusi griezties Norvēģijas Arlietu ministrijā, lai precizētu, cik līdzekļu varētu tikt piešķirti šim projektam. Savukārt Valmieras apvaldību vadība jau citīgi pārlūko savu saimniecību, lai varētu sagatavot pagaidu telpas mācībām, kā arī studentu izmīnīšanai. Lillehammeres konsultanti drošināja, ka arī Norvēģijā reģionālo augstskolu vajadzībām sākumā tiek piemērotas jau esošās brīvas ēkas. Taču projekta arī paredzēts, ka ziemeļvalstīs varētu finansāli balstīt galvenā nama būvi, veidot modernu bibliotēku, sarūpēt vajadzīgo aprīkojumu studentu un pasniedzēju mācību un zinātniski pētnieciskajam darbam. Tas viss gan vēl prasa precīzus izmaksu aprēķinus, turklāt «pabalsti ir iespējami tikai tad, ja Latvijas valsts un vietējās pašvaldības garantē augstskolas finansēšanu pēc ziemeļvalstu pabalstu termiņa beigšanās pēc trim gadiem», uzsvērts projektā.

«Šāda augstskola Valmierai nozīmētu istu atdzimšanu. Te pulcēsies jauni, izglītoti pasniedzēji, un viņu vidū zīmīgāka kļūs arī novada sabiedrība. Esmu vecmāmiņa, tāpēc, par mazbērnu nākotni domājot, labas izglītības iespējas tēpat Valmierā man šķiet apsvaicama lieta.» intervijā Dienai sacīja rajona pado- me deputāte Daina Krēpāuse. Ari 38.ardzskolas direktors Arnis Gulmanis domā, ka viņa audzēkņiem lieliski noderētu vēl pāris gadu studijas tēpat Valmierā.

Iecere par Vidzemes augstskola veidošanu laikā, kad pilsētā ir cilvēki, kas dzīvo neēdusī, man pirmajā mirklī šķita utopiska, taču ir vien jāpiekrīta, ka izglītība svarīgāka par maizi.» — tā secina Valmieras galva Raimonds Mutzēnnieks. ♦

Studijas būšot par brīvu

No projekta: «Ir jāpanāk vienošanās par to, lai apmācība Vidzemes augstskolā noritētu par brīvu pilnīgi visiem studentiem. (.) Jāizpēta ie-

Privatizācijas aģentūra
K. Valdemāra iela 31, Rīga, LV-1887, Latvija
Tālr.: 332082, Fakss: 1 - 7830363
PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRAS VALDE Š.G. 14.MARTĀ IR APSTIPRINĀJUSI VALSTS UZŅĒMUMA "TIPOGRĀFIJA "ROTA"" PRIVATIZĀCIJAS NOTEIKUMOS ŠĀDAS IZMAIŅAS:
1. 1995.gada 1.aprīlī atkārtoti tiek rīkota valsts uzņēmuma "Tipogrāfija "Rota"" objekta Nr.1 (1.cehs - Blaumaņa iela 38/40, Rīga) kontrolpaketes izsole.
Akciju kontrolpakete - Ls 300 000 jeb 60% no nosacītās cenas.
Maksāšanas līdzekļi - 81% lati un 19% privatizācijas sertifikāti.
Pieteikties uz izsoli var līdz š.g. 28.martam plkst. 16.00 Privatizācijas aģentūrā.
2. 1995.gada 6.maijā atkārtoti tiek rīkota valsts uzņēmuma "Tipogrāfija "Rota"" objekta Nr.3 (3.cehs - Brīvības iela 139, Rīga un Cinkogrāfijas ceha iekārtas) kontrolpaketes izsole.
Akciju kontrolpakete - Ls 109 500 jeb 73% no nosacītās cenas.
Maksāšanas līdzekļi - 64% lati un 36% privatizācijas sertifikāti.
Pieteikties uz izsoli var līdz š.g. 2.maijam plkst. 16.00 Privatizācijas aģentūrā.
Privatizācijas aģentūras adrese - K. Valdemāra iela 31, Rīga. Tālr. 321112.

Privatizācijas aģentūra
K. Valdemāra iela 31, Rīga, LV-1887, Latvija
Tālr.: 332082, Fakss: 1 - 7830363
PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRAS VALDE PAZIŅO, KA OTRĀ PARAKSTĪŠANĀS KĀRTĀ UZ VALSTS UZŅĒMUMA "RĪGAS RAUGS" (1. Ganību dambis 27, Rīga) AKCIJĀM UZŅĒMUMA DARBINIEKIEM UN PENSIONĀRIEM NOTIKS NO 1995.GADA 20. LIDZ 31.MARTAM RĪGĀ, 1. GANĪBU DAMBĪ 27, ADMINISTRĀCIJAS TĒLPĀS.
Ar uzņēmuma privatizācijas noteikumiem var iepazīties Privatizācijas aģentūrā K. Valdemāra ielā 31, Rīgā, 2.stāvā darba dienās no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 13.00 līdz 16.00. Tālr. 321131.

Privatizācijas aģentūra
K. Valdemāra iela 31, Rīga, LV-1887, Latvija
Tālr.: 332082, Fakss: 1 - 7830363
PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRAS VALDE PAZIŅO, KA OTRĀ PARAKSTĪŠANĀS KĀRTĀ UZ VALSTS UZŅĒMUMA "TIPOGRĀFIJA "ROTA"" OBJEKTA NR.2 (2.CEHS - DZIRNAVU IELA 57, RĪGĀ) AKCIJĀM UZŅĒMUMA DARBINIEKIEM UN PENSIONĀRIEM NOTIKS NO 1995.GADA 20.MARTA LIDZ 24.MARTAM RĪGĀ, BLAUMAŅA IELĀ 38/40, 3.KABINETĀ (1.STĀVĀ - KADRU DAĻĀ).
Ar uzņēmuma privatizācijas noteikumiem var iepazīties Privatizācijas aģentūrā Rīgā, K. Valdemāra ielā 31, 2.stāvā darba dienās no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 13.00 līdz 16.00. Tālr. 321112.

249479 249747
TĒRAUDA DURVIS TRĪS DIENU LAIKĀ
RELAKS
TROKŠNU NECAURLAIDĪGS MATERIĀLS APDARĒ PRETUVĒSĪGĀS

«VABEN» RKS
DABISKA AKMENS izteiksmība un neatkarotāmība — TĀ IR JŪSU IZVELE
Klājam akmens plāksnes uz fasādēm, kāpnēm, grīdām, sienām, kamīniem, palodzēm.
Apdāres plāksnes no marmora, granīta, gļemežņnicu ieža, šūnakmens, dolomīta.
Ruberoids, cinkotais un melnais skārds
Tālr. 612630, 619131. Rīgā, Kuģu ielā 26, 318. kab.

Tirdzniecības aģentūra
MEKLĒ LIELU TELPU
(ne mazāku par 100 kv. m)
ar ērtu transporta stāvvietu veikala iekārtošanai Rīgā. Tālr. 270240 (darba laikā).

DATOR

TEHNIKA

KĀ IZVĒLĒTIES VIDEOADAPTERI

legādājoties videoadapteri, jāatceras, ka atšķirībā no datora operatīvās atmiņas videoatmiņu parasti nevar paplašināt. Tādēļ ir uzreiz jāiegādājas pareizs videoadapteris ar pareizu videoatmiņas apjomu.

6., 7. lpp.

PAPĪRA KALNU VIETĀ - ELEKTRONISKAS BIBLIOTĒKAS

Kompresētā veidā 101 GB optiskajā bibliotēkas sistēmā var glabāt 2.5 miljonus A4 formāta dokumentus. Šī informācija visa ietilpst apjomā, kas nav lielāks par rakstāmgaldu, un jebkurš dokuments ir atrodamas 7 sekunžu laikā.

4. lpp.

21. MARTS
Nr. 5

1995 J.

ŽURNĀLA «DATORTEHNIKA» IKMĒNEŠA PIELIKUMS
- A/S «DIENA» UN ŽURNĀLA «DATORTEHNIKA»
KOPIĢS IZDEVUMS

Cilvēks birojā:
Datoru ievades iekārtas –
tastatūras, peles,
kursorbumbas – 5. lpp.

Komerčiālie informācijas tīkli –
7. lpp.

Latvijas Universitāte saņem
dāvinājumu – programmatūru –
3. lpp.

Pirmo reizi Latvijā – DOOM
čempionāts! – 8. lpp.

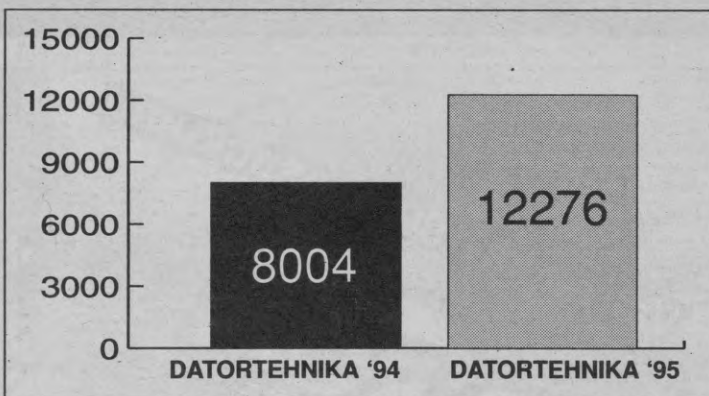
FAKTI UN PROGNOZES

Izstādes DATORTEHNIKA

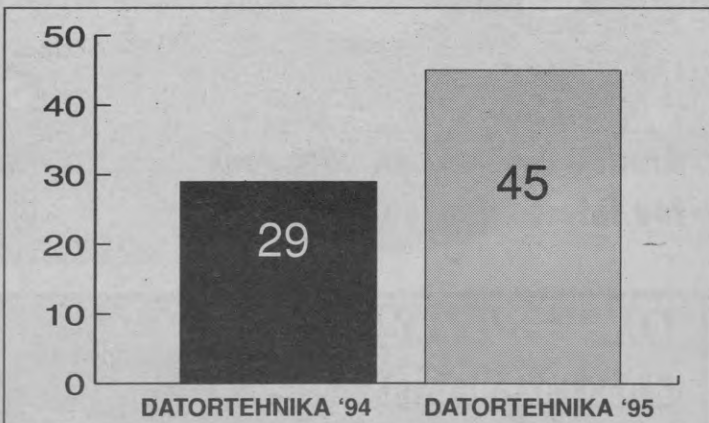
NORISES VIETA:

DATORTEHNIKA '94 – izstāžu zālē "Latvija",
DATORTEHNIKA '95 – izstāžu zālē "Latvija", Pasaules tirdzniecības centrā "Rīga"

APMEKLĒTĀJU SKAITS

FIRMAS DALĪBNIECES

APBŪVĒTS m²

DT GRĀMATU GALDS

Vēl arvien ir maz kvalitatīvas datorliteratūras latviešu valodā, tomēr pēdējā laikā ir iznākušas vairākas grāmatas. Lai atvieglotu šo izdevumu iegādi, piedāvājam iespēju pasūtīt jaunāko latviešu datorliteratūru pa pastu vai arī personīgi nopirkt, atnākot uz redakciju.

V.Vēža grāmata "MS Excel 5.0 ikvienam"

paredzēta visiem, kas strādā vai arī grib strādāt ar datoru MS Windows vidē, izmantojot populāro datorprogrammu Excel 5.0, kas elektronisko tabulu veidā ļauj risināt visdažādākos uzdevumus – no ģimenes budžeta plānošanas līdz lielas firmas attīstības procesu modelēšanai.

Grāmatas autors Viesturs Vēzis ir pieredzējis pasniedzējs, kas sagatavojis un vadījis daudzus datorapmācības kursus.

Angļu - krievu - latviešu SKAIDROJOŠĀ VĀRDNĪCA

Datu pārraides un apstrādes sistēmas

A/s "SWH Informatīvās sistēmas" izdotā vārdnīca būs lielisks palīgs, gatavojoties publiskai runai radio vai televīzijā, rakstot avīzei vai žurnālam, tāpat arī tulkojot programmatūras dokumentāciju, izstrādājot bakalaura, maģistra vai doktora darbu.

Pāri par diviem tūkstošiem datu apstrādes un pārraides terminu angļu, krievu un latviešu valodā ar skaidrojumiem latviski. Līdz šim tā ir bagātākā informātikas terminu vārdnīca. Termini veidoti uz stingriem metodoloģiskiem pamatiem. Latviskos terminus ieteikusi LZA Terminoloģijas komisijas

informātikas terminoloģijas apakškomisija.

Latviešu valoda & datori. Standarti. Kodu tabulas. Normatīvais akts. Termini.

Šā informatīvā krājuma 1. daļā ir iekļauti ar informātikas tehnoloģiju saistīti Latvijas Valsts standarti.

Krājuma 2. daļu veido LR Ministru kabineta noteikumi Nr. 107, kas regulē valsts nozīmes informatīvo sistēmu izstrādi.

3. daļā iekļautas atsevišķas Latvijā lietotas kodu tabulas. 4. daļā sniegta biežāk lietoto datorterminu angļu -- latviešu vārdnīca. Terminus izstrādājusi un apstiprinājusi Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas informātikas terminoloģijas apakškomisija.

1. Vārds, uzvārds
2. Organizācija
3. Adrese, tālrunis, fakss

V.Vēzis. Microsoft Excel 5.0 ikvienam. - cena Ls 2.50,
 pasta izdevumi - Ls 0.30.

Angļu - krievu - latviešu SKAIDROJOŠĀ VĀRDNĪCA
- cena Ls 2.50,
 pasta izdevumi - Ls 0.30.

Latviešu valoda & datori - cena Ls 1.70,
 pasta izdevumi - Ls 0.30.

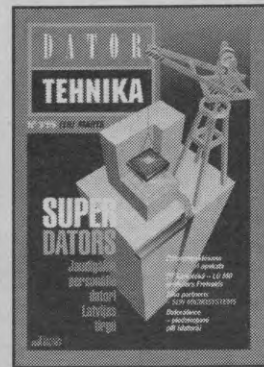
Lūdzu atzīmējiet to grāmatu (-as), kuru (-as) vēlaties iegādāties.

Ja vēlaties saņemt kādu no šīm grāmatām, ierakstiet kartītē savu adresi un vārdu (firmu) un nosūtiet to kopā ar jebkurā krājbankā apmaksātu rēķinu (ietverot pasta izdevumus) par atbilstošu summu vai arī personīgi ierodieties žurnāla DatorTehnika redakcijā.

Mūsu norēķinu konts un adrese: Latvijas Depozītu Banka, kods 310101795, Norēķinu rēķins Nr. 01TF025290.

Žurnāls «DatorTehnika» Raiņa bulv. 29, 103. ist., Rīga, LV 1459. Tālrunis 224689, 222544.

ŽURNĀLA KALENDĀRS

MARTS

MĒNEŠA RAKSTS

● Datorprojektēšana. Rakstu kopa, kurā aplūkota gan teorija, gan prakse, gan speciālistu sagatavošana. Iegūtās zināšanas pārbaudāmas, kopā ar autoriem konstruējot limonādes pudeli.

SARUNAS PIE DATORA

● Rūsiņš Mārtiņš Freivalds: "Es sevi negribu nedz kritizēt, nedz slavēt"

PROGRAMMATŪRA

● Latvijas programmu apskats
● Kā ātri strādāt ar PROGRAM MANAGER un FILE MANAGER

APARATŪRA

● Superdators jeb perfekts dators konkrētam lietojumam. Izmantoti aptaujas dati un firmu piedāvājums, lai noteiktu pašlaik piemērotākos datorus Latvijas lietotājam
● Sun Microsystems -- partneris, kas būs drošs arī nākotnē

FIRMAS

● Veltījums Macintosh -- "Kāda ābolu raža šopavasār"
● a/s "SIS" Komerccentrs svin jubileju

DATORA ABC

● Pirmie soli darbā ar personāldatoru -- ilustrēta ābece iesācējiem

MAZLIET VĒSTURES

● Noslēgums rakstam par datorvirusiem
● Pirmais Padomju Savienības dators

APRĪLIS

MĒNEŠA RAKSTS

● Videoadapteri. Mūsdienās darbs grafiskā režīmā ir nepieciešamība, it īpaši kopš tā brīža, kad parādījās Windows 3.0

PROGRAMMATŪRA

● Tie, kuriem jāstrādā ar datoru latviešu valodā, iegūs noderīgu informāciju Windows latviskošanas programmu WinLat 3.1B un WinLogs 2.0 salīdzinājumā

PALĪGS BIZNESĀ

● Ink Jet druka - kvalitatīva lāzerdruka par mērenu cenu. Pārskats par 10 Ink Jet printeriem, kas piemēroti lietošanai nelielos birojos un mājās apstākļos

TEHNOLOĢIJAS

● Aplūkota UNIX sistēma praksē: parādīta Heinca Heizes izdevniecības (Hannovere, Vācija) pieredze

REKLĀMA

DR. WINDOWS
Vairāk kā 1000 nosaukumu
CD-ROM

Atnāc uz salonu un pārbaudi tev interesējošos CD-ROM!

ELKO
ELEKTRONIKA
KOMPJŪTERI RĪGA

- Interaktīva valodas apmācība;
- Informācija un izziņas;
- Datorgrafika, bildes, skaņas efekti;
- Spēles un izklaides programmas;
- ... un daudz kas cits.

"Elko-Rīga" veikals-salons
Grēcinieku ielā 22/24, Rīga, LV-1050
☎ 222997, 224889 Fakss - 220167

Tie ir droši
DATORI!

Portatīvie datori
486SX33, 486DX2/50 melnbalti un krāsaini
486DX4/75 krāsains ar aktīvo matricu

Darba stacijas
sākot ar 386SX/40 līdz Pentium 90,

Failu serveri
no 486DX2/60 līdz Pentium 90 MHz

Datortīklu instalācija

COMTEC
Das Systemhaus

Rīga, Vaļņu ielā 2-219, tālr. 212557

DX2 - 80, DX4 - 100
GENAS PAZEMINĀTAS
par Ls 200 - 600!

Capital Rīga, Brīvības ielā 85. Tālruni 278069, 276287.

DATORZIŅAS

LATVIJAS UNIVERSITĀTE SAŅEM DĀVINĀJUMU - PROGRAMMATŪRU

2.martā a/s "SIS" Komercentrā tā direktors **Ojārs Krūmbergs** bija uzaicinājis Latvijas datorpasaulē labi pazīstamas personas - LU rektoru profesoru Juri Zaķi, a/s "SIS" viceprezidentus Zigurdu Vaivodu un Ivaru Pukstu-, lai pasniegtu a/s "SIS" programmatūras juridisko aktu datorsistēmas NAIS licenci, kas ir abu firmu dāvinājums LU Juridiskajai fakultātei.

Uz jautājumu, kā radās doma dāvināt Universitātei programmatūru, Ojārs Krūmbergs ar smaidu atzinās, ka, nesēn atzīmējot Komercentra juridiskās pastāvēšanas otro gadskārtu, nolēmuši izdarīt kaut ko labu arī citiem. Tomēr vairāk pastāstījis Ivars Puksts, kas ir viens no šīs programmas autoriem.

Ivars Puksts pastāstīja, ka programmatūra dāvināta LU tādēļ,

ka Normatīvo aktu informatīvā sistēma (NAIS) visnoderīgākā ir tieši juristu darbā, jo LU pašlaik ir galvenā juristu sagatavotāja Latvijā. A/s "SIS" ar Universitāti

sadarbojas jau ilgi, vairāk gan informatikas jomā, īpaši ar LU MII. Firmas ir ieinteresētas, lai jaunie speciālisti būtu labi apmācīti - pierod strādāt ar datoru,

O.Krūmbergs, J.Zaķis, I.Puksts un Z.Vaivods pirms dāvinājuma dokumentu parakstīšanas.

lai viņiem ir atvieglota tieši Latvijas likumu un citu normatīvo aktu apgušana.

Viņš uzsvēra, ka dāvinājums ir viens no pasākumiem, kas iekļaujas Izglītības fonda mērķprogrammas "SWH izglītībai, zinātnē un kultūrai" ietvaros. Nesēn ar a/s "SIS" starpniecību vācu firma "Software AG" pasniegusi Latvijas augstskolām savu produktu licences. Iespēju robežās arī turpmāk firmas centīsies sniegt atbalstu studējošajai jaunatnei un akadēmiskajam aprindām.

Juris Zaķis atzina, ka esot dzirdējis arī par citām datorsistēmām, īpaši LU ekonomikas un finansu studentiem nodot programmu GRASIS. Par saviem iespaidiem, kas gūti Komercentra apskates laikā, Juris Zaķis pastāstīja, ka Komercentrā neesot gluži pirmo reizi, jo jau agrāk interesējies par

datortehnikas jaunumiem. Šoreiz lielu iespaidu atstājis tas, kas redzēts mācību telpā. Viņi ar Krūmberga kungu konstatējuši, ka Komercentra novietojums ir tāds pats kā ārzemēs, kur universitāšu tuvumā atrodas tehnoloģiskie centri, kas tur izvietoti nolūkā, lai mācību spēki un studenti nāktu un iepazītos ar jaunākajām tehnoloģijām. Šiem tehnoloģiskajiem centriem ir lielas iespējas sekot visam jaunākajam un to arī iegādāties, tādēļ nevar būt runa par konkurenci starp Komercentru un Universitāti, bet gan vienīgi par sadarbību.

Tehnikā pašreiz netiekam līdzīvis jaunākajam, teica LU rektors, bet mums pieder intelektuālais kapitāls, sākot ar grieķiem un romiešiem. Komercentrā mums ir iespējams ielūkoties rītdienā, izvēlēties, lai nākotnē kaut ko no šīs tehnikas iegādātos arī sev.

REKLĀMA

REKLĀMU

AVIZĒ UN ŽURNĀLĀ **DATORTEHNIKA**
VAR IEVIETOT, PIEZVANOT
224689, 222544

APC
AMERICAN POWER CONVERSION

NEPĀRTRAUKTAS BAROŠANAS AVOTI.
APC RŪPĒJAS PAR JŪSU APARATŪRAS UN DATU DROŠĪBU.

Line-R Augstāzīgs sprieguma kondicionētājs	Back-UPS Datoru aizsardzība no sprieguma problēmām	Back-UPS Pro Augstāzīgs, uzlabota darba stacijas aizsardzība no sprieguma problēmām
600 VA 1250 VA	250 VA 600 VA 400 VA 900 VA 1250 VA	280 VA 420 VA 650 VA
Smart-UPS Augstāzīgs LAN, UNIX sistēmu un minikompiuteru aizsardzība no sprieguma problēmām	Smart-UPS XL Tīkla aizsardzība no sprieguma problēmām ar pagarinātu darbības laiku	Matrix-UPS Modulāra aizsardzība visam datoru centram
250 VA 900 VA 400 VA 1250 VA 600 VA 2000 VA	600 VA 900 VA 2000 VA Nodrošina līdz 2,5 stundām pilnvērtīga darba ar 100% slodzi bez sprieguma tīklā.	3000 VA 5000 VA Nodrošina līdz 10 stundām neapstājamā darba ar 100% slodzi bez sprieguma tīklā.

Blue Bridge Riga
System Integration Center
Terbatas 78
Riga LV-1001, Latvija
Tel. +371 2 292679

Blue Bridge

BALTIC DATA

Datori un
programmas

Tel. 222654
Fax 8820251

Verbatim.
FUJITSU
LOGITECH

DATORI 2 g. garantija	Ls
INTEL 486DX2-66 256KB cache, VLB, 4MB, 210MB, 14" SMILE monitors, VGA PCI 1MB, klaviatūra, Logitech "pele", FDD 1.44MB	762.00
INTEL 486DX2-66 256KB cache, PCI, VLB, 8MB, 420MB, 14" SMILE monitors, VGA PCI 1MB, klaviatūra, Logitech "pele", FDD 1.44MB	916.00
INTEL Pentium 60 256KB cache, PCI, 8MB, 420MB, 14" SMILE monitors, VGA PCI 1MB, klaviatūra, Logitech "pele", FDD 1.44MB	1139.00
BIROJA DARBA VIETA: dators+printeris	
INTEL 486DX2-66 256KB cache, VLB, 4MB, 210MB, 14" SMILE monitors, VGA PCI 1MB, klaviatūra, Logitech "pele", FDD 1.44MB	867.67
+Fujitsu DL700, 24 adatu, A4/A3, 360*360dpi, 216cps	
INTEL 486DX2-66 256KB cache, VLB, 8MB, 420MB, 14" SMILE monitors, VGA PCI 1MB, klaviatūra, Logitech "pele", FDD 1.44MB	1239.95
+Fujitsu VM4, lāzera(LED), A4, 300*900dpi, 4ppm	
MONITORI (MPRII) 2 g. garantija	Ls
14" SMILE multiscan, 0.28, 1024*768, MPRII	161.00
14" SMILE multiscan, 0.28, 1024*768, MPRII	171.00
15" SMILE multiscan, 0.26, 1280*1024, NI, MPRII, green	222.00
15" SMILE multiscan, 0.26, 1280*1024, NI, MPRII, digital, green	246.00
17" SMILE multiscan, 0.26, 1280*1024, NI, MPRII, LCD, green	488.00
17" SMILE multiscan, 0.26, 1600*1280, NI, MPRII, LCD, green	516.00
20" SMILE multiscan, 0.31, 1280*1024, NI, MPRII	838.00
21" PHILIPS brilliance, 0.26, 1600*1280, NI, MPRII (1 g. garantija)	1706.00
PRINTERI 2 g. garantija, svitru kodi	Ls
Fujitsu Joyriter, portabls, 360*360dpi, 1.2 kg	106.00
Fujitsu DL6400, 24 ad., A3/A2, 504cps, 8 kopijas	999.95
Fujitsu VM4, lāzera(LED), A4, 300*900dpi, 4ppm	399.00
Fujitsu VM8, lāzera(LED), A4, 300*900dpi, 8ppm	499.00
SPECIĀLPEDAĻJUMS!!! TIKAI 1 MĒNESI!!!	
Fujitsu DL700, 24 ad., 360dpi, A4/A3, 216cps, 3 kopijas	119.95
FUJITSU MAGNĒTOPTISKO DISKU IEKĀRTAS	Ls
M2512A 230MB, SCSI-2, 35ms, iekšēja	431.00
Dynamo PC 230MB, SCSI-2, ārēja	649.00
Dynamo Mac 230MB, SCSI-2, ārēja	619.00
VERBATIM datu nesēji	Ls
DataLife 3.5" HD	0.52
DataLife 3.5" HD color	0.49
DataLife 5.25" HD	0.36
DataLife Plus 3.5" HD (ar teflona pārklājumu, formatētas)	0.66
DataLife Plus 5.25" HD (ar teflona pārklājumu, formatētas)	0.45
Optiskais disks 230MB (min 5 gab.)	23.00
Ierakstāms kompaktdisks 74 min., 4 x compatible (min 5 gab.)	8.59
Data Cartridge DC2120	7.99
Data Cartridge DC6150	9.44
Data Cartridge DC6250	13.57
Data Cartridge DC6525	14.45
4mm DAT 90m	6.99
PIEDERUMI	Ls
Verbatim monitora ekrāna filtrs 14-15"	29.00
Verbatim monitora ekrāna filtrs 19-20"	99.00
Verbatim Starterkit (20 disketes format.+diskešu kastīte+PC"pele"+"peles" paliktis)	15.59
Logitech Dexxa mouse 2 buttons	5.95
Logitech Pilot Mouse-Basic	13.88
Logitech MouseMan Sensa	39.25
Logitech Trackman Portable	28.75
Logitech Dexxa Joystick	10.42
Logitech MAXstick Joystick	7.44
LOGITECH SKANERI	Ls
ScanMan 256, OCR, 400dpi	94.00
ScanMan Easy Touch, OCR, 400dpi	134.00
ScanMan Color, OCR, 400dpi	199.00
Dexxa ColorOffice, 1200dpi, 4ppm, OCR, (skaneris, kopētājs, fakss)	264.62
ScanMan Power Page, 400dpi, A3/A4, OCR, (skaneris, kopētājs, fakss)	409.00
MULTIMEDIA	Ls
Logitech SoundMan Wave, 16 bit, software	149.00
Logitech SoundMan Games, 8bit, softw.+1 spēle	68.26
CD-ROM Sony double speed IDE, iekšējs	99.00
NOTEBOOKS 1 g. garantija	Ls
LEO DESIGNNote 486SX33 mono, 4MB, 250MB	977.00
LEO DESIGNNote 486DX2-50 mono, 4MB, 250MB	1087.00
LEO DESIGNNote 486DX2/50 DSTN color, 4MB, 250MB	1368.00
LEO DESIGNNote 486DX2/66 TFT color, 4MB, 250MB	2161.00
LEO DESIGNNote Docking station	330.62
Atmina 4MB notebook datoram	140.73
SOFTWARE zvaniem!	Ls
PC-Tirgotājs (finansu grāmatvedība, piedāvājumi, līgumi, rēķini, pavadzīmes, pasūtījumi un noliktavu saimniecība)	599.00
PC-Tirgotājs (tīkla variants)	799.00

Šeit uzrādītas cenas datortehnikas lietotājiem. VERBATIM, FUJITSU, SMILE un LOGITECH dileru cenrāžus var iegūt firmā BALTIC DATA. Cenas var tikt mainītas bez iepriekšēja brīdinājuma. Apgrozījuma nodoklis cenās iekļauts

PALĪGS BIZNESĀ

PAPĪRA KALNU VIETĀ - ELEKTRONISKAS BIBLIOTĒKAS

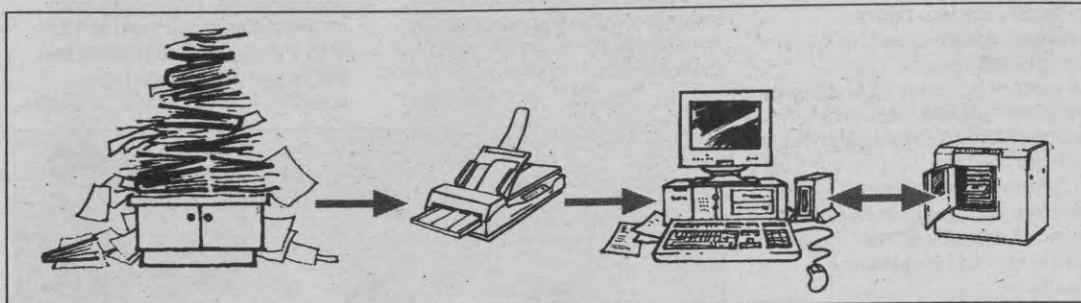
Jānis Bergs

Jau gandrīz gadu Latvijā ir pieejama pasaulē pazīstamās firmas Fujitsu produkcija. Pēc ražošanas apjoma šī firma ir otrā lielākā datoru perifērijas iekārtu ražotāja pasaulē. Gada laikā Latvijā visai iecienīti ir kļuvuši Fujitsu cietie diski, printeri un magnetooptiskās diskietāras (230MB pārrakstāmie, 3.5" optiskie diski un diskietāras). Šajā rakstā tiks aplūkoti Latvijā mazāk pazīstamie Fujitsu produktu veidi - dokumentu skaneri un magnetooptisko

jāmeklēt un ieraksta uz datu nesēja (cietā diska vai optiskā diska). Tas vairs nav jaunums, taču tikai pēdējā laikā sakarā ar tehnisko līdzekļu pieejamību ir guvis plašu izplatību.

Tehniskie līdzekļi un programmatūra

Firma Fujitsu ražo skanerus, kuri spēj skanēt dokumentus ar ātrumu, sākot no 10 A4 formāta lapām minūtē un beidzot ar modeļiem, kas ieskanē 55 A3

Dokumenti rakstveidā → speciāls dokumentu skaneris → dators ar magnetooptisko disku iekārtu ↔ magnetooptiskās bibliotēkas apakšsistēma.

no kuriem jebkurš var tikt ievietots rakstošajā - lasošajā ierīcē. Meklēšana notiek ar mehāniskas "rokas" palīdzību (princips līdzīgs kā audio kompaktdisku automātiskajā mainītājā). Maksimālais meklēšanas laiks visā 101GB datu masīvā nepārsniedz 7 sekundes. Kompresētā veidā 101 GB optiskajā bibliotēkas sistēmā var glabāt 2.5 miljonus A4 formāta dokumentus. Šī informācija visa ietilpst apjomā, kas nav lielāks par rakstāmgaldū, un jebkurš dokuments ir atrodamas 7 sekunžu laikā. Ražotāji garantē, ka informācija, kas ierakstīta uz magnetooptiskā diska, saglabāsies vismaz 40 gadus un, lietojot piemērotu programmatūru, iespējams nodrošināt simtprocentīgu datu aizsardzību. Nedaudz par programmatūru. Parasti visus dokumentu indeksus un informāciju par skanētā attēla atrašanās vietu glabā SQL datu bāzē, tā nodrošinot ātru dokumentu atrašanu. Pašlaik apmēram 70 firmas, ieskaitot IBM, piedāvā savu programmatūru, kas ļauj risināt jau minētās problēmas.

Jāpiebilst, ka arhivēšana ir viens no daudzajiem dokumentu skaneru pielietojumiem. Pasaulē plaši tiek izmantota OCR (simbolu optiskā atpazīšana). Svarīgs pielietojums šai tehnoloģijai ir norēķinu sistēmas, kur rēķini vai citi dokumenti tiek apstrādāti automātiski, izmantojot skanerus un OCR programmas.

Ja rakstā minētās problēmas Jums ir aktuālas un vēlaties saņemt vairāk informācijas, izgrieziet un aizpildiet publicēto anketu un atsūtiet to uz žurnāla DatorTehnika redakciju.

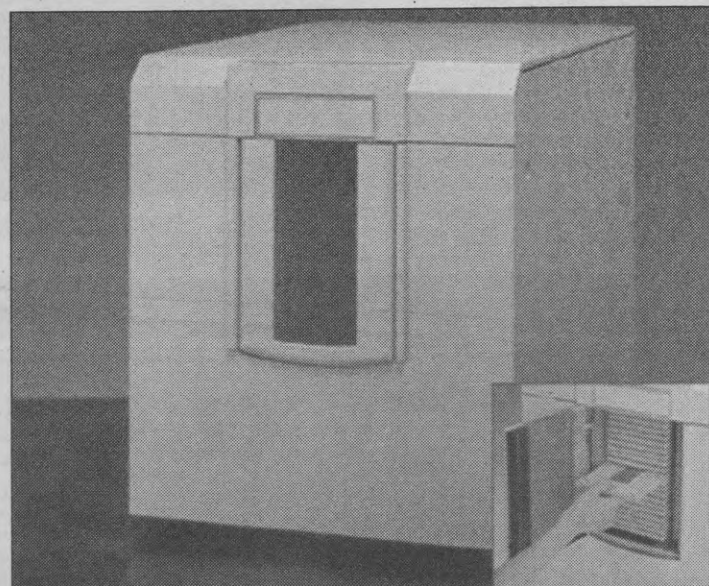
Dokumentu skaneris M3096EX/GX, ar ko iespējams veikt arhīva dokumentu skanēšanu.

bibliotēku sistēmas.

Lielākā daļa lasītāju noteikti ir saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar dažādu dokumentu sistematizēšanu un meklēšanu (vai arī nespēju tos atrast). Lielākajā daļā iestāžu ir savi arhīvi un reģistri, kas dažkārt aizņem ievērojamas platības un kuru uzturēšana maksā dārgi. Lai atrisinātu šādas problēmas, izstrādāta tehnoloģija, kas ļauj uzglabāt un viegli atrast dokumenta elektronisko attēlu. Īsumā tas notiek šādi: dokumentu ieskanē - iegūst tā elektronisko attēlu, indeksē to (dokumentam piešķir pazīmes, pēc kurām

formāta lapas minūtē, turklāt dupleksi - tas ir, no abām pusēm. Papīra padeve - no lapu turētāja ar ietilpību līdz 500 lapām. Ieskanēta A4 formāta lapa aizņem 1.2MB atmiņas. Iespējams papildināt skaneri ar kompresijas karti, kas, lietojot G IV kompresijas algoritmu, ieskanēto attēlu saspiež līdz 40KB, pirms tas tiek nosūtīts uz datoru.

Biezāk lietojamās arhīva dokumentus var glabāt uz cietā diska, savukārt retāk lietotos - optisko bibliotēku sistēmās. Fujitsu piedāvā iekārtas ar ietilpību līdz 101GB. Darbības princips ir šāds: izveidots masīvs ar magnetooptiskajiem diskiem,

Magnetooptiskās bibliotēkas apakšsistēma M2522A/B ar papildu tiešas pieejas iespēju.

Anketa "Elektroniskais arhīvs"

DATOR
TEHNIKA

Ja Jums ir arhīvs, kas sagādā raizes, kā to labāk uzturēt un izmantot, aizpildiet anketu, izgrieziet to un atsūtiet uz žurnāla DatorTehnika redakciju, un Jūs saņemsit sīkāku informāciju par elektroniskajām bibliotēkām.

Redakcijas adrese: Raiņa bulv. 29., 103. ist. Rīga, LV-1459.

1. Vārds, uzvārds
2. Organizācija
3. Ieņemamais amats
4. Adrese, tālrunis, fakss
5. Īss problēmas izklāsts

REKLĀMA/SLUDINĀJUMI

VAR® DATORTEHNIKA

Rīga, Baznīcas iela 4a, tālr. 220405, 212717, fakss 212537; Rīga, Kr. Barona iela 12, tālr. 287471

PĒRK

Grāmatu: Internet for Dummies. Tālr.: 208080 (dienā), prasīt Uldi.

PARDOD

IBM 6580 (1983. gada izlaidums, 8" disketes, OS zviedru valodā), ir margrietīptipa printeris. Zvanīt vakaros 8-238-72615.

IBM PC 286, 16 MHz, 42 Mb HDD; 3,5" un 5,25" FDD, VGA mono, pele. Tālr.: 978426.

Pārdod nedaudz lietotu drukātāju «Stylewriter» Macintosh. Cena Ls 160. Tālr.: 620459.

MAINA

27,4 privatizācijas sertifikātus pret labu ārzemju datoru (vēlams

IBM), ne vecāku par 1987. gadu, ar lielu atmiņu, vēlams ar printeri. Tel.: 533489.

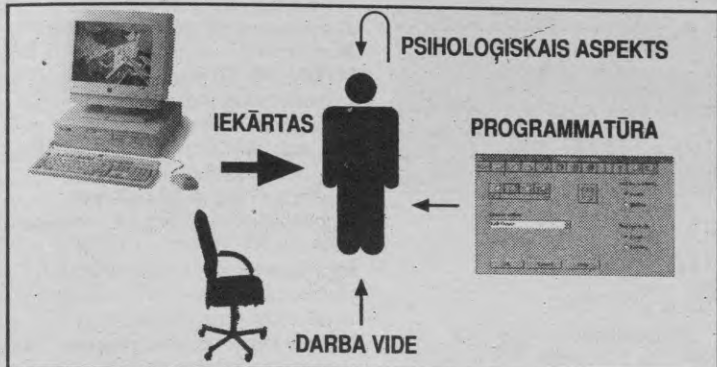
MEKLE DARBU

Sieviete, 45 gadi, ekonomiste ar augstāko izglītību, protu strādāt ar datoru, latviešu valodas prasme - 3. kat. Pašlaik strādāju savā specialitātē lielā privātfirmā. Meklēju labi atalgotu darbu. Tālr.: 259914, Džoana. Pieredzējis programmētājs, kurš strādā ar datu bāzi FoxPro, meklē darbu. Ir gatavas, praksē izmantojamas programmas. Varu strādāt pēc pasūtījuma. Tālr.: Liepāja 71983, 73744, 57597, 56897.

CILVĒKS BIROJĀ

DATORU IEVADES IEKĀRTAS

Andris Melnūdris

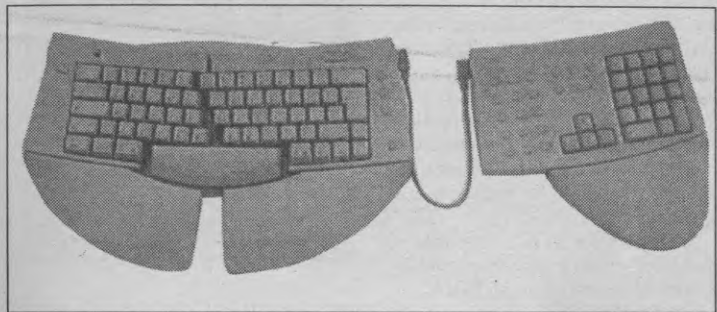
Šajā numurā tuvāk aplūkosim ievades iekārtas – tastatūras, peles, kursorbumbas (trackball) –, to ergonomiskuma kritērijus.

TASTATŪRAS

Galvenais tastatūras kritērijs – lietotājam taustiņi noteikti jāatrod un jānospiež precīzi, ātri un ērti. Tas ir atkarīgs no taustiņu izvietojuma, fiziskajiem parametriem un kopējā tastatūras noformējuma. Noteikti tastatūras parametri ietekmē lietotāja darba pozu, piemē-

pietiekami lokanam un garam, lai lautu tastatūru novietot vajadzīgajā attālumā no monitora ekrāna.

Taustiņa gājienu jābūt robežās starp 1.5 un 6 mm, ātram darba režīmam ieteicams, lai tas būtu no 2 līdz 4 mm. Taustiņa nospiešanai jābūt fiksētai: ar taustes palīdzību (sajūtu) vai ar dzirdamu atdevi (klikšķi), vai ar abiem. Ja iespējams tikai viens taustiņa nospiešanas fiksēšanas veids, priekšroka tiek dota taustiņiem. Režīmu pārslēgšanas u. tml. taustiņu nospiešanas fiksēšana tiek realizēta

Macintosh daliņā tastatūra.

ram, tastatūras augstums jeb biežums. Ja tastatūra vai tās priekšējā puse ir pārāk augsta, rokas ir jātur nedabiskā lenkī, kas var traucēt asinsriti rokās, izraisīt plaukstu locītavu cipsu sastiepumus un citas komplikācijas.

Tastatūras dimensijām vajadzētu būt iespējami mazām, lai tastatūra aizņemtu mazāku vietu uz galda, bet pietiekami lielām, lai lautu efektīvi strādāt. Tastatūras priekšā nepieciešama

vizuāli – ar tastatūru vai taustiņos iebūvētu indikatoru palīdzību vai paziņojumu izvadi uz ekrāna.

Ja ir iespējama atkārtotās funkcija (ieteicams, lai tā būtu lietotājam pielāgojama), tad atkārtotās ātrumam jābūt 15±5 simboli sekundē, bet funkcijas iedarbei nepieciešams vismaz 500 ms taustiņu turēt nospiestu. No lietotāju pieredzes zināms, ka šis laiks nedrīkst būt lielāks par 750 ms. Spilgtuma attiecībai starp taustiņa

Microsoft Natural Keyboard

vismaz 100 mm plata brīva vieta, kur novietot un atpūtināt plaukstu. Ir jābūt arī iespējai tastatūras tālāko daļu pacelt virs galda tā, lai starp galdu un nenospiestu augšējās rindas taustiņu būtu ne vairāk kā 30 mm. Tastatūras slīpums var būt robežās starp 0° un 25° attiecībā pret horizontālo virsmu. Redzama tastatūras daļa nedrīkst veidot traucējošus atspīdumus. Tastatūras korpusam nav pielaujamās asas šķautnes un stūri. Tai jābūt viegli novietojamai un pārvietojamai pa darba virsmu un lietošanas laikā stabilai. Tastatūras kabelim jābūt

fonu un uz tā attēloto simbolu jābūt vismaz 3:1 visiem taustiņiem. Tiek rekomendēts, lai simboli būtu tumšā krāsā, bet fons gaišs. Burcīparu un ciparu (numeric) taustiņiem drīkst būt ne vairāk kā trīs nobīdes līmeņi (piemēram, Shift, Ctrl un Alt). Taustiņš Delete nedrīkst atrasties bieži lietojamu taustiņu, piemēram, Shift, tuvumā, lai nenotiktu nejauša dzēšanas operācija.

Vingrojumi garīgā un muskuļu noguruma samazināšanai

Strādājot ar tastatūru, visvairāk nogurst acis, plaukstu locītavas un plecu muskuļi. Ilgstoši atrodoties vienā pozā, var parādīties tā sauktais ilgstošo statisko slodžu sindroms. Lai no tā izvairītos, ieteicams atpūsties ārpus darba krēsla, mazliet izkustoties un veicot dažus vingrojumus:

- Grozīt galvu pa kreisi un pa labi (ātrā tempā).
- Noliekt galvu uz priekšu un atpakaļ. Temps mērens, atkārtot vairākas reizes.
- Sākuma stāvoklis – pamatstāja (kājas kopā, rokas gar sāniem). Skaitīt līdz: 1 – pacelt taisnas rokas ar delnām uz augšu virs galvas un reizē ieelpot, 2 – sakrustot rokas sev priekšā, apņemot plecus, un izelpot, 3 – nolaiž rokas sākuma stāvoklī. Atkārtot 4-6 reizes.
- Sākuma stāvoklis – pamatstāja, plaukstu pie pleciem. Skaitīt līdz: 1-4 veikt četras lokveida kustības ar elkoņiem uz priekšu, 5-8 tā pati darbība uz aizmuguri. Elpot vienmērīgi, atkārtot 4-6 reizes.
- Sākuma stāvoklis – pamatstāja. Maksimāli sasprindzināt kāju muskuļus virzienā no lejas uz augšu, pēc tam atslābināt. Atkārtot 3 reizes.
- Veikt pieres, kakla un pakauša pašmasāžu 1 minūti.

Taustiņu loģiskais izvietojums

Ne mazāk svarīgs par taustiņu fizisko izvietojumu ir to loģiskais, tas ir, burtu izvietojums. Diezgan ilgu laiku latviešu burtu izkārtojumu noteica standarts RS 980-85. Diemžēl šim standartam piemita vairāki trūkumi, kā rezultātā mašīnrakstīšanas ātrums bija tikai 80 - 100 burtu minūtē, kamēr ārzemēs tas sasniedza 300 - 400 burtu minūtē. Pašlaik ir izstrādāts jauns latviešu tastatūras standarts.

Jaunā latviešu tastatūra ir izstrādāta atbilstoši ergonomiskajām prasībām, ko nosaka vairāki kritēriji.

Pirkstu noslodze. Rādītārpirksts un vidus pirksts ir spēcīgāki par zeltēni un mazo pirkstu. Tādēļ burti jaunajā tastatūrā ir izkārtoti tā, lai lielāko daļu teksta varētu ievadīt ar stiprākajiem pirkstiem.

Pirkstu izkustināšana no pamatstāvokļa. Strādājot pēc t.s. aklās metodes, rokas pastāvīgi atrodas noteiktā vietā uz tastatūras. Šis stāvoklis tiek saukts par roku pamatstāvokli. Līdz ar to 8 burtus var ievadīt, neizkustinot rokas no vietas. Lai ievadītu pārējos burtus, pirksti ir jāatvirza no pamatstāvokļa, lai nospiestu attiecīgo taustiņu, un jāatgriežas pamatstāvoklī. Ar to izskaidrojams, ka katram burtam ir savs ievades grūtības koeficients. Burti tastatūrā ir izvietoti tā, lai dažiem pirkstiem nerastos pārslodze, bet citiem – dikstāve.

Ritms. Ir zināms, ka mašīnrakstītāji strādā ātrāk un nogurst mazāk tad, ja tekstā viens otram sekojošie burti pēc iespējas biežāk ir jāievada, mainot rokas.

Kādas tastatūras ir pieejamas

Pasaulē ir izstrādātas vairākas ergonomiskās tastatūras, kas katrā savā veidā uzlabo darba efektivitāti un samazina neērtības, piemēram Dvoraka tastatūra, Macintosh daliņā tastatūra.

Nesen mūsmāju datorfirmu salonos ir parādījusies firmas Microsoft izstrādātā ergonomiskā tastatūra Microsoft Natural Keyboard. Šī tastatūra veicina dabīgas pozas ievērošanu, strādājot ar tastatūru, t.i. taisnu plaukstu pamata pozīciju, kas atslābina ari plecu un apakšdelmu stāvokli.

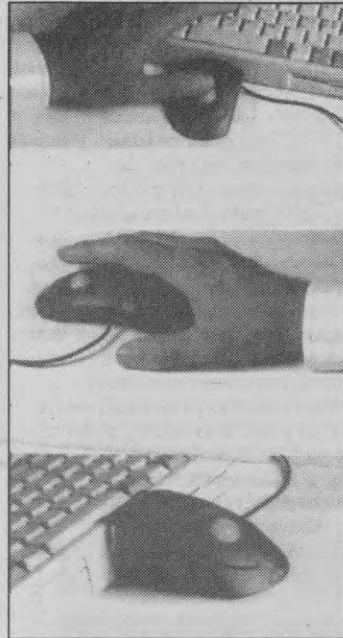
Runājot par latviešu ergonomisko tastatūru, jāsaprot, ka tā vēl nav īpaši izplatīta. Ir zināms, ka dažās iestādēs tā tiek izmantota, taču vairāk eksperimentālos nolūkos. Vai šī tastatūra tiks plaši lietota, nav zināms, taču dažas iestādes jau ir veiktas – izstrādātas dažas programmas, kas ļauj izmantot šo tastatūru, piemēram, Tildes programma Tastatūras Pianists, SWH Informatīvo Sistēmu produkts Keyboard Switcher. Dažas firmas ir ieinteresējušas par to ar nodomu ražot ergonomiskās tastatūras standartam atbilstošas tastatūras, bet pagaidām nav zināms ne izstrādes termiņš, ne izstrādātājs. Jāņem vērā arī tas, ka daudzi datoru lietotāji nemaz neizmanto šo tastatūru, jo uzskata, ka nav vērts mācīties no jauna rakstīt ar šo tastatūru.

PELES UN KURSORBUMBAS

Pēdējā laikā peles un kursorbumbas ievades iekārtas kļuvas gandrīz tikpat izplatītas kā tastatūras. Peleli ievades iekārtas noteikti darba virsma, strādājot ar to, tiek izmantots paliktis. Savukārt kursorbumbai tas nav nepieciešams. Peleli lielākoties ir divi vai trīs taustiņi, kuru funkcijas ir programējamas, lai peleli varētu pielāgot noteiktai programmatūrai. Pele (tāpat kā tastatūra) var nebūt pieslēgta caur vadu – tā vietā var

izmantot infrasarkano staru komunikācijas paņēmieni.

Reizēm problēmas sagādā ierobežotā peles pārvietošana, bet to var atrisināt, ja noteiktam peles pārvietošanai atbilstošo kursora pārvietošanu iespējams mainīt. Kreiļiem var pielāgot parastu peli, kurai ir programējamas pogas. Gan pelei, gan kursorbumbai jāatrodas vienā līmenī ar tastatūru, un tā jānovieto pēc iespējas tuvāk tastatūrai (ne tālāk par 10 cm). Peles lodīte un kontakti ir periodiski jātīra. Peli nedrīkst lietot uz netīras, putekļainas virsmas – tas var izraisīt peles čukstēšanu vai bojāšanos. Peles kabelim jābūt pietiekami garam un lokanam, lai mani-

Logitech kursorbumba Track Man Voyager, kas labi piemērojama dažādiem apstākļiem.

pulācijas ar peli varētu izdarīt brīvi.

Jebkurā gadījumā galvenais peles vai kursorbumbas izvēles kritērijs ir – to lietošanai jābūt ērtai. Jebkurš grafiskais interfeiss ir grūti iedomājams bez peles, tāpēc parasti tai tiek dota priekšroka, salīdzinot ar kursorbumbu, tomēr atsevišķos gadījumos, kad tiek lietota specifiska programmatūra vai arī ir īpaši apstākļi (ceļojumos u.tml.), ērtāka ir kursorbumba.

CITAS IEVADES IEKĀRTAS

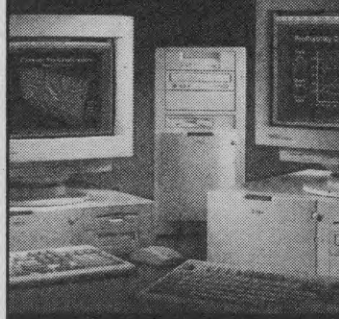
Ir zināmas arī daudzas citas ievades ierīces, piemēram, optiskais zīmulis, grafiskā planšete, touch screen u.c. Lai gan tās nav tik izplatītas kā tastatūra un pele, tomēr atsevišķos gadījumos to izmantošana ir izdevīga un ērta. Piemēram, optiskais zīmulis tiek lietots Apple Newton datora un piezīmju grāmatiņas "krustojumā". Savukārt grafiskā planšete ir efektīvs ievades līdzeklis CAD (Computer Aided Design) sistēmās. Ievades iekārtas izvēle ir atkarīga no tā, cik ērta un darbam piemērota tā šķiet lietotājam.

LITERATŪRA:

- J.Borzojs, A.Kalnroze, J.Rāts. Rakstāmmašīnām un datoriem (skaitļotājiem) – ergonomisku latviešu tastatūru. LZA vēstis, 1990, Nr. 11.
- Standarts LATVIEŠU TASTATŪRA DATORIEM. Žurnāls DatorTehnika, Nr. 6.
- Higijēnas normas darbā ar datoriekārtām. Izstrādājusi LR Labklājības ministrijas Vides veselības departamenta Vides un sabiedriskās veselības Nacionālā centra Darba higijēnas reglamentācijas un optimizācijas nodaļa.
- Ergonomika – cilvēciskā mēraukla. Žurnāls DatorTehnika, Nr. 14., 15.
- Cilvēks birojā - darba vide. Avīzes DIENA pielikums DatorTehnika, Nr. 2.
- Iekārtas un ergonomika - monitori un to aizsargfiltri. Avīzes DIENA pielikums DatorTehnika, Nr. 3.

REKLĀMA

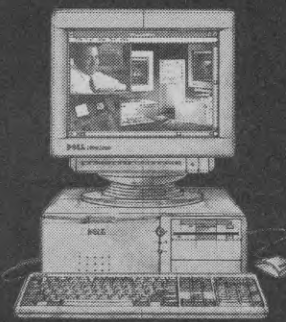
DELL™

DATORI, KAS RADĪTI BIZNESAM

Dell – tā ir pasaulē pazīstama marka. Dell datorus izmanto divas trešdaļas no 500 lielākajām ASV firmām. Dell datoru vairāk kā 150 reizu uzvarējuši dažādās industrijas reitingos.

Dell – tā ir kvalitāte. Dell Eiropas rūpnīca ieguvusi ISO9002 kvalitātes sertifikātu.

DELL OptiPlex™ X590

Dell – tas ir drošs serviss.

Dell izplatītāji Latvijā nodrošina operatīvu remontu tajos retajos gadījumos, kad tas ir nepieciešams. Dell datoru pirms nosūtīšanas klientam tiek rūpīgi pārbaudīti pēc vairāk kā 100 testiem.

Dell datori ir savietojami.

Visi lielākie programmnodrošinātāji ražotāji tos ir sertificējuši.

DELL Latitude™ 450mcx

Jebkura konfigurācija. Dell izpildīs jebkuru pasūtījumu – katrs modelis tiek komplektēts pēc pasūtījuma. Kopā iespējams 22 000 dažādas konfigurācijas.

Lietošanai gatavs dators.

Cenas sākot no

Ls 750.-

FORTECH

SIA «Fortech»
Dzirnavu iela 91, Rīga LV - 1011, Latvija
Tālrunis: (371) 7281575
Fakss: (371) 728037
Telekss: 161208 FUTUR LV

APARATŪRA

KĀ IZVĒLĒTIES VIDEOADAPTERI

Andris Anspoks

Kas ir videoadapteri un to darbības režīmi

Videoadapteris kalpo, lai atainotu informāciju uz monitora ekrāna. Tam ir divi darbības režīmi - teksta un grafiskais.

Teksta režīmā atainojamā vienība ir simbols (burts, cipars vai speciāla zīme). Tā strādā daudzas programmas - operāciju sistēma MS-DOS, Norton Commander, tekstu redaktors MultiEdit, datu bāzu vadības sistēma FoxPro for DOS un citas. Standarta režīmā ekrāns ir sadalīts 80 kolonnās un 25 rindās (80x25 simboli). Teksta režīms datu atainošanai patērē samērā maz datora resursu. Ar to pietiek vienkāršam datu ievadam, bet neder zīmējumu vai citu grafisku attēlu veidošanai.

Grafiskajā režīmā minimālā vienība ir punkts. No tiem veido visus pārējos attēla elementus: līnijas, simbolus u. tml. Punktu raksturo koordinātes un krāsa.

IBM PC' pasaulē līdz 90. gadiem grafisko režīmu izmantoja datoru spēlēs (Digger, Larry, Flight Simulator) un specializētās programmās (AutoCAD, Ventura Publisher, Paintbrush u.c.). Tas bija saistīts ar to, ka attēla formēšana prasa daudz datora procesora resursu. Teksta režīmā pilns ekrāns satur līdz 2 kB datu, bet grafiskajā - no 64 kB līdz 4 MB, tas ir, 50 - 1000 reizu vairāk. Tādēļ ir nepieciešami jaudīgāki datori, uz 286. procesora bāzes būvētie datori šādu jaudu nodrošināt nespēja. Arī bāzes ievada-izvada (BIOS) funkcijas ir pārāk lēnas, līdz ar to radās nepieciešamība strādāt ar videoatmiņu un grafisko procesoru tieši, apejot BIOS. Lai katra tipa videoadapterim nebūtu jāraksta sava programma, lielās programmās izmanto draiveru principu.

Draiveris - tā ir programmas daļa, kas kalpo kā interfeiss starp programmu un ievada-izvada ierīci, piemēram, peles adapteri, klaviatūru, disku, videokarti, skaņas karti utt.

Diemžēl katram videoadaptera tipam ir nepieciešams savs draiveris. Dažādām programmām vai adapteriem domātie draiveri nav savietojami. Tādēļ līdz 90. gadiem vairums programmu izmantoja tikai IBM izstrādāto

standarta adapteru (CGA, EGA, VGA) iespējas. Specializētu ātru grafisko karšu bija maz, jo to iespējas izmantoja tikai nedaudzās specializētās programmās, piemēram, projektēšanas sistēmā AutoCAD, galda izdevniecības sistēmā Ventura Publisher, elektronikas shēmu projektēšanas sistēmā P-CAD. Patiesībā valdīja haoss, jo katrai programmai un katram videoadapterim ir nepieciešami savi draiveri.

Šo problēmu jau 1984. gadā veiksmīgi atrisināja kompānija Apple, personālajam datoram Macintosh izveidojot vienotu grafisko interfeisu visām programmām. Apple Macintosh panākumi iedvesmoja firmas Microsoft prezidentu Bilu Geitu. Jau 1985. gadā parādījās MS Windows 1.0 grafiskais interfeiss IBM PC datoram. Bet līdz panākumiem bija tālu, šo produktu sāka plaši pielietot tikai no 1990. gada, kad parādījās MS Windows 3.0. Tagad MS Windows ir kļuvis par IBM PC datoru standarta lietotāja interfeisu. Tas palielināja pieprasījumu pēc ātrām videokartēm. Ar MS Windows parādīšanos tika standartizēti draiveri (ne tikai videoadapterim, bet arī pelei, klaviatūrai, diskam un pārējām ierīcēm). Līdz ar to ir nepieciešams tikai viens videoadaptera draiveris, kuru grafiskajam izvadam izmanto visas programmas, kas strādā MS Windows vidē.

Nedaudz par standartiem

Videoadapteriem eksistē virkne standartu - CGA, EGA, VGA, SVGA-, kurus pārsvarā izstrādājusi firma IBM. SVGA ir samērā jauns standarts, kura darbības režīmus reglamentē VESA (Video Electronics Standard Association) izstrādātie noteikumi. Monohromie (MGA vai Hercules), CGA, EGA videoadapteri ir sen morāli novecojuši. Tiem ir grūti nodrošināt servisu, un tie praktiski ir grūti izmantojami darbā ar MS Windows to zemas izšķirtspējas un ātruma dēļ. Mūsdienās praktiski visi datori tiek komplektēti ar SVGA videokartēm.

Grafiskām programmām svarīgs parametrs ir vienlaicīgi

atnājamo krāsu skaits. SVGA adapteri parasti izmanto 16 krāsu, 256 krāsu, daudzkrāsu (High Color - 65536 krāsas) un pilnu krāsu (True Color - 16777216 krāsas) režīmu.

REZUMĒJUMS:

Iegādājoties datoru, vēlamies pārliecināties, ka to komplektē ar SVGA videokarti un monitoru, kuri atbilst VESA standartam. Tas samazinās iespējamās nesavietojamības un citas problēmas, kā arī modernizācijas un remonta izmaksas.

SVGA videoadapteru parametri

Pamatā videoadaptera īpašības nosaka trīs parametri:

- **magistrāles (datu kopnes) tips;**
- **grafiskais procesors (grafiskais kontrolieris);**
- **videoatmiņas apjoms.**

Magistrāle kalpo, lai videoadapteri saistītu ar datora centrālo procesoru (CPU). Praksē izmanto šādas magistrāles: ISA, MCA, EISA, VESA-LB, PCI. Datoru videokartēm pamatā izmanto ISA, VESA-LB, PCI.

ISA (Industry Standard Architecture) ir visvecākais standarts ar 8 vai 16 bitu datu magistrāli un 8 MHz takts frekvenci. Tas ir pietiekami darbā teksta režīmā, bet ir nepietiekami grafiskā attēla ātrai pārzīmēšanai.

VESA - LB (Video Electronics Standard Association - Local Bus) jeb saīsināti: VLB. Tai ir 32 bitu datu magistrāle un 25 - 50 MHz takts frekvence. Pateicoties lielam datu pārraides ātrumam (~130 MB/s), videoadapteriem ar VESA-LB grafiskā izvada ātrums ir 4 - 100 reizu lielāks, salīdzinot ar ISA magistrāles adapteriem. Tas pilnībā ļauj atrisināt grafiskā izvada problēmas datoriem ar 486. procesoru.

PCI (Peripheral Component Interconnect). Tā ir 32 bitu datu magistrāle ar 33 MHz takts frekvenci un datu pārraides ātrumu līdz 132 MB/s. Kā rāda pašreizējās tendences, PCI būs standarta magistrāle darba stacijām.

produktu pieejamība.

Jaunie ProLinea un Deskpro modeļi ir gatavi pieslēgšanai lokālajā tīklā bez papildus tīkla kartes iegādes. Daļa modeļu tiek ražoti ar IBM Auto 16/4 Token-Ring adapteru. Lai atvieglotu iekāršanu tīklā, Compaq piedāvā īpašu "Network Setup Utility" kopā ar vairumu populārāko draiveru programmu. Tas lietotājam dod ievērojamu laika ietaupījumu.

Jauno Deskpro datoru konstrukcijā paredzētas "bojājumu prognozēšanas" un "ātras atjaunošanās" funkcijas. Tas sevī ietver speciālu disku iekārtu tehnoloģiju, kas ļauj prognozēt iespējamus bojājumus, aparatūras un programmu kopumu datora iekšējās temperatūras kontrolei, un citas īpašības.

Jaunie modeļi ir apgādāti ar plašu informācijas aizsardzības funkciju klāstu.

Visbeidzot jāatzīmē, ka visi šie modeļi ir jau pieejami arī Latvijas pircējam.

Andris Ķīkāns

REZUMĒJUMS:

Darbam teksta režīmā pietiek ar videoadapteri ar ISA magistrāli, bet darbā grafiskajā režīmā nepieciešams videoadapteris un tālād arī dators ar PCI vai VESA-LB magistrāli.

Grafiskais procesors

Videoadaptera sirds ir tā grafiskais procesors. Tas ir tikpat nozīmīgs komponents videoadapteri kā centrālais procesors datorā. Grafiskajam procesoram jānodrošina visu VGA un SVGA komandu izpilde atbilstoši standartam. Vairumam grafisko procesoru piemīt arī virkne papildu iespēju, kas ļauj pārrādēt grafisko izvad.

Grafiskais procesors nosaka maksimālo iespējamo izšķirtspēju un krāsu skaitu katrā no darbības režīmiem. Patiesībā runa ir par sistēmu: grafiskais procesors + video attēla formētājs. Video attēla formētāja parametrus pamatā nosaka ciparu-analogā pārveidotāja (DAC) parametri. Daudzos gadījumos (tipisks piemērs - Cirrus Logic sērija) grafiskā procesora un video attēla formētāja funkcijas ir apvienotas vienā mikroshēmā. Tādēļ šoreiz mēs tos aplūkosim kā vienotu elementu.

Vienkāršākajos procesoros ir uzlaboti standarta funkciju algoritmi, ieviest komandu un datu buferis vai izdarīti citi uzlabojumi. Tādi ir, piemēram, Trident 8900, ET-4000.

Sarežģītākie spēj veikt diezgan komplikētas operācijas (patstāvīgi pārvieto peles kursoru, veic līniju un daudzstūru zīmēšanu ar dažādām faktūrām, attēlu palielināšanu vai samazināšanu utt.) bez datora centrālā procesora līdzdalības. Bieži vien tos sauc par grafiskajiem akseleratoriem. To uzdevums ir pēc iespējas vairāk atslēgt centrālo procesoru no grafiskā attēla formēšanas, kas ir darbietilpīgs process. Grafiskie akseleratori ir nepieciešami galda izdevniecības, grafikas, dizaina un animācijas sistēmās, kurās uz monitora ekrāna ir daudz grafiskā izvada, jo lēna ekrāna pārzīmēšana atstāj nomācošu iespaidu un samazina darba produktivitāti.

Kā tipiskus grafisko akseleratoru piemērus var minēt Matrox MGA, Weitek Power 9000/9100. To iespējas var izmantot tikai tad, ja konkrēta programma darbojas ar doto videoadapteri (ir draiveris). Citas programmas (piemēram, spēles, ChiWriter) šos samērā dārgos videoadapterus uzver kā standarta VGA vai SVGA kartes. Tādēļ, iegādājoties dārgu videoadapteri, pārliecinieties, ka to atbalsta jūsu izmantotās programmas un ir visi darbā nepieciešamie draiveri. Tā ir viena no lielākajām MS Windows priekšrocībām, jo visiem videoadapteriem ir MS Windows 3.1X draiveri. Lielākajai daļai ir draiveri arī AutoCAD, reizēm arī OS/2 2.1 operāciju sistēmai.

REZUMĒJUMS:

Darbam teksta režīmā var izvēlēties videoadapteri ar vienkāršu grafisko procesoru, darbā ar tekstiem, tabulām un vienkāršu grafiku MS Windows vidē pietiek ar videoadapteri ar Cirrus Logic CL-GD5428 vai ET4000/W32 klases grafisko procesoru. Nopietnam darbā ar grafisko informāciju vēlamies videoadapteris ar kādu no jaudīgajiem grafiskiem akseleratoriem: Matrox MGA, Weitek Power 9000/9100, S3 864, ATI mach64, Cirrus Logic CL-GD5434. Pārliecinieties, ka jūsu Windows vai cita grafiskajā sistēmā ir iestātie visi nepieciešamie draiveri.

Video atmiņa

Video atmiņas apjoms nosaka maksimāli iespējamo izšķirtspēju un krāsu skaitu. Tajā tiek formēti uz ekrāna redzamais attēls. Jo lielāks ir atmiņas apjoms, jo lielākus un krāsainākus attēlus tajā var saformēt. Protams, griestus šiem lielumiem nosaka grafiskā procesora iespējas.

Vairums grafisko procesoru un visi akseleratori ļauj izmantot līdz 2 MB atmiņas, bet S3 864 un Matrox MGA ļauj izmantot līdz 4MB videoatmiņas.

Videoadapteros izmanto divu veidu atmiņas - DRAM un VRAM. DRAM atmiņas mikroshēmas ir tādas pašas kā datoru operatīvajā atmiņā. Šī tipa atmiņa ir piemērota darbā 16, kā arī 256 krāsu režīmos ar izšķirtspēju līdz 1024x768 un daudzkrāsu (64K) režīmā - līdz

COMPAQ - JAUNI MODEĻI, JAUNI STANDARTI.

Šī gada 8. martā pasaules PC tirgus lideris Compaq Computer Corporation paziņoja par pilnīgu savu ProLinea un Deskpro personālo datoru sēriju nomaiņu. Kopumā jau sākti ražot 118 jauni datoru modeļi.

Compaq ir izveidojis kopējas izstrādes programmas ar Conner, Intel, Microsoft, Novell, Quantum, Seagate, Symantec un citām vadošajām komponentu un programmnodrošinājuma izstrādes firmām, lai radītu jaunas paaudzes datorus, kam pirmo reizi būtu patiesas administrēšanas un vadības iespējas.

«Uz PC veidoti tikli kļūst par šodienas biznesa struktūru mugurkaulu. Korporācijas atklāj, ka tīklus ir dārgi uzturēt un vadīt. Compaq stratēģija ir vienkāršot šo procesu, vienlaicīgi samazinot katra datora uzturēšanas izmaksas. Mēs gribam būt pārliecināti, ka uzņēmumu rīcībā ir līdzekļi un atbalsts, lai ekspluatētu savus tīklus, kas veidoti no Compaq datoriem un serveriem.» atzīmē kompānijas izpilddirektors Ekhardts Pfeifers.

Jaunie ProLinea un Deskpro modeļi piedāvā līdzīgas ražīguma un konfigurācijas iespējas, bet Deskpro sērijā papildus ir integrēta lokālā tīkla karte un vadības/administrēšanas programmu pakete.

Abās sērijās ir pārstāvēti datori ar 80486DX2/66, DX4/100 un 586. klases procesoriem, PCI Local Bus arhitektūru, četrātrumu CD-ROM iekārtu, MS Windows 3.1 un tādu operāciju sistēmu kā OS/2 Warp un MS Windows 95 atbalstu.

ProLinea un Deskpro ir izcili grafisko Winstone 95 testu rezultāti: 116, kas par 5 līdz 50% pārsniedz konkurējošo modeļu rādītājus.

ProLinea un Deskpro tiek piedāvāti trijos dizaina variantos: Slimline, Desktop un Minitower. Sērijas ir bāzētas uz neliela pamatplašu skaita, bet ar dažādiem komponentiem atkarībā no konfigurācijas. Jaunās stratēģijas rezultāts ir ātra reakcija uz tirgus izmaiņām un jaunu tehnoloģiju parādīšanos, lielāka drošība, zemākas produktu cenas un plaša

COMPAQ

NO

ComputerLand

Sadraudzējies ar nākotni!

ComputerLand

Rīgā, Aspazijas bulv. 5, tālr. 228266, fakss 782 0146

APARATŪRA

Populārāko videoadapteros pielietoto grafisko procesoru parametri:

Grafiskais procesors	Maksimālā izšķirtspēja	Maksimālais vienlaicīgi atainojamo krāsu skaits
Cirrus Logic CL-GD5420 un CL-GD5428	800 x 600; 1024 x 768	64K; 256/64K
Cirrus Logic CL-GD5434	800x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024	16M; 64K; 256
ET4000/W32	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024	16M; 64K; 256
ATI mach64	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024	16M; 64K; 256
Weitek Power 9000	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024	16M; 64K; 256
S3 Vision864	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024; 1600 x 1200	16M; 64K; 256; 256
Weitek Power 9100	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024; 1600 x 1200	16M; 64K; 256; 256
Matrox MGA	800 x 600; 1024 x 768; 1280 x 1024; 1600 x 1200	16M; 64K; 256; 256

Šeit: 64K = 65'536 (HC), 16M = 16'777'216 (TC).

800x600.

VRAM (Video RAM) ir specializēta videoadapteru vajadzība. Tā spēj nodrošināt lieliskas kvalitātes attēlu augstu izšķirtspēju jebkuros krāsu režīmos. VRAM ir arī ievērojami dārgāka par DRAM atmiņu.

REZUMĒJUMS:

Darbam ar tekstiem un elektronu tabulām pietiek ar videoadapteri, kuram ir 1MB liela DRAM tipa videoatmiņa. Galda izdevniecības un grafikas vajadzībām nepieciešams akcelerators ar 2 MB vai 4 MB specializētu VRAM tipa videoatmiņu. Iegādājoties jāatceras, ka atšķirībā no datora operatīvās atmiņas videoatmiņu parasti nevar paplašināt. Tādēļ ir uzreiz jāiegādājas pareizs videoadapteris ar pareizu videoatmiņas apjomu.

Kādu videoadapteri izvēlēties

● Darbam teksta režīmā pietiek ar SVGA videoadapteri, kuram ir ISA maģistrāle, 512 kB videoatmiņas un vienkāršs grafiskais procesors. Datoru ieteicams komplektēt ar atbilstošu SVGA monitoru.

● Darbam ar tekstiem, datu bāzēm, tabulām un vienkāršu grafiku MS Windows vidē vēlams ir SVGA videoadapteris ar PCI vai VESA-LB maģistrāli un 1 MB - 2 MB videoatmiņu. Vēlams izmantot pēc iespējas jaudīgākus grafiskos procesorus (vismaz: Cirrus Logic CL-GD5428, ET4000/W32, S3 805). Datoru vajag komplektēt ar SVGA 14" vai labāk 15" monitoru, kurš nodrošina non-interleaced režīmu 1024x768 (vēlams arī 1200x1024) ar 70 - 75 Hz vertikālo kadru izvērse frekvenci un maskas izmēru (graudu) 0.26 - 0.28 mm.

● Profesionālam darbam ar

grafiku nepieciešams SVGA akcelerators ar PCI vai VESA-LB maģistrāli un 2 MB - 4 MB (vēlams VRAM) tipa videoatmiņu. Videoadapterim jābūt ar ātru grafisko procesoru, piemēram, MATROX MGA, Weitek Power 9100, S3 Vision864, ATI mach64 vai vismaz Cirrus Logic CL-GD5434. Šajā gadījumā ir nepieciešams 17" - 21" monitors ar krāsu kalibrēšanas iespējām un maskas izmēru 0.26 - 0.28mm.

● Jebkurā variantā pārliecinieties, ka videoadapteris ir komplektēts ar jums nepieciešamajiem draiveriem.

Termins "IBM PC savietojams dators" mūsdienās ir zaudējis savu jēgu, jo kuram gan būtu nepieciešams dators, kas būtu savietojams ar 13 gadus vecu IBM modeli. Es ar terminu "IBM PC" apzīmēju industrijas standartā Intel arhitektūras personālo datoru, kādus ražo Compaq, IBM, HP, ICL, DELL, Capital, VAR, kā arī citas firmas.

ZIŅAS

COMDEX rikošanas tiesības ir pārdotas japāņu kompānijai

Japāņu programmatūras lieltirgotājs Softbank Corp. ir samaksājis 800 miljonus ASV dolāru iepriekšējam īpašniekam Interface Group par COMDEX līgumu jeb tiesībām rīkot pasaulē lielāko datortehnoloģijas izstādi. Comdex rikošana ir sadalīta 2 daļās: pavasari izstāde ir Atlantā, bet rudenī - Nevadā. Pēdējā laikā bija vērojamas lielas nesaskaņas un pat naidīgums starp izstādes Interface priekšsēdētāju un izstādes dalībniekiem.

izmēri ir apmēram 2.5 x 4 cm, taču tajā var ietilpināt informācijas daudzumu, kas ir ekvivalents 4000 laikrakstiem vai 4 stundu ilgam kompaktdiska ierakstam, kā arī 15 minūtes ilgam videoattēlam. "DRAM mikroshēmu lietošana nākotnes multimediju terminālos un nākamās paaudzes portatīvajos datoros," teicis firmas NEC pārstāvis. NEC neplāno uzsākt ražošanu ātrāk par 1999. gadu, un ražošanas uzsākšanai ir nepieciešama 1.5 miljardus ASV dolāru liela finansiāla injekcija.

Datu uzglabāšana par klientiem

Ernst & Young apskats liecina, ka apmēram 70% no ASV biznesa firmām uzkrāj datorizētu informāciju par saviem klientiem. Kanādā to dara 55 procenti, un interesanti - cik procentu firmu to veic Latvijā?

Firmas NEC gigantiskā mikroshēma

NEC Corp. ir sekmīgi pabeigusi tādas operatīvās atmiņas mikroshēmas izstrādi, kas var noglabāt vienu gigabaitu informācijas. Mikroshēma nav lielāka par pastmarku un tās

ŽURNĀLA DATORTEHNIKA IKMĒNEŠA PIELIKUMS - žurnāla DatorTehnika un a/s DIENA kopīgs izdevums

Galvenā redaktore: Māra Jākobsone

Redaktori: Andris Melnūdris, Raitis Misa, Andrejs Vasiljevs

Redakcija: Raina bulv. 29, 103. ist., Rīga, LV 1459

Tālrunis: 224689. 222544
Fakss: 1-7820153
E-Mail: dt@mii.lv
FidoNet: 2:5100/8.17@fidonet

Par visu publicēto faktu precizitāti atbild žurnāla DatorTehnika redakcija.

TĪKLI

KOMERCIĀLIE INFORMĀCIJAS TĪKLI

Jūlija Visocka

Pasaulē ir liels skaits dažādu komerciālu informācijas tīklu. Tā kā mūsdienu sabiedrība informācija iegūst arvien lielāku nozīmi, aug gan tīklu, gan arī to lietotāju skaits.

Katrs tīkls piedāvā noteiktu servisu vai servisa (pakalpojumu) spektru. Katram tīklam ir savs uzdevums, kas paredzēts noteiktiem lietotājiem. Daudzi tīkli sniedz vienīgi pasta pakalpojumus vai arī pārraida faksus. Citi sniedz komercpiedāvājumus. Tā devētie "shopping networks" sniedz iespēju izvēlēties un pasūtīt visdažādākas preces. Un vēl, protams, tīkli, kuri piedāvā ietilpīgas informācijas bāzes. Paši "nopietnākie" tīkli lielākā vai mazākā mērā ietver visu pastāvošo servisu spektru. Turklāt vairākums tīklu strādā on-line režīmā: viss tīkla servisa pakalpojumu izmantošanas seans norisinās dialoga režīmā nepārtrauktā tiešā savienojumā ar tīklu.

Šajā daudzveidīgajā tīklu klāstā tomēr pasaulē izceļas 5 vispārāzīti tīkli, kas ir informācijas piegādāšanas on-line lideri: America On-line, CompuServe, Delphi, GEnie, Prodigy. Popularitāti tiem nodrošina plašais servisu spektrs, kā arī ērta lietotāja saskarne (interfeiss). Apgūt strādātprasmi šādā tīklā var ļoti ātri - bez iepriekšējam zināšanām vai pieredzes.

Datortīkls CompuServe

Jau vairāk nekā divdesmit gadu CompuServe ir pasaules lideris on-line informācijas, komunikāciju pakalpojumu un programmatūru piegādāšanā. Vairāk nekā 1,6 milj. lietotāju no 120 valstīm izmanto CompuServe, lai piekļūtu 2000 datu bāzēm, kas pieejamas on-line režīmā.

Aplūkosim CompuServe pakalpojumu pamatgrupu: **Informācijas serviss**

Vairāk nekā 2000 tematisku datu bāzu. Bāzes par firmām (sākot no bāzēm ar īsu pamatinformāciju un beidzot ar pilnu informāciju, kurā iekļauti firmu finansiālie pārskati pa gadiem). Nodrošina iespēju gan pēc firmas nosaukuma pārbaudīt tās pastāvēšanu, gan noskaidrot tās finansiālo stāvokli, gan arī partneru meklēšanu pēc darbības veida, izmantojot papildu pazīmes.

Arhīvi: avižu, žurnālu raksti (zinātniski un populārzinātniski).

Tirgus ziņas

● Pastāvīgi atjaunināta informācija par akciju, preču un valūtas tirgiem. Biržu ziņas, to maiņas un analīze. Informācija tiek sniegta, atjaunojot to ik minūti, sākot ar cenām lielākajās biržās (Londonas, Parīzes, Ņujorkas, Roterdamas) un beidzot ar tekstu pārskatiem par kursu grozījumiem, to cēloņiem un sekām.

Klāt ir arī līgumu slēgšanas gaitu pārskati par noteiktām precēm.

Tūrisma pakalpojumi

Populārākās sistēmas
● **Eaasy Sabre**
Piedāvā kompānija American Airlines, un tā ir kompānijas īpašums. Sniedz iespēju rezervēt aviobīletes, vietas viesnīcās, nomāt automašīnas.

● **OAG EE (Official Airline Guides Electronic Edition)**

Līdz šim pats izsmelošākais informācijas avots. Neatkarīga, ne ar vienu aviosabiedrību nesaistīta informācijas un rezervēšanas sistēma. Datu bāzē OAG ietverta un regulāri tiek atjaunināta informācija par 413 aviosabiedrībām. Sniedz pieeju ļoti daudzām tūrisma informācijas sistēmām.

● **ABC Worldwide Hotel Guide**

Piedāvā informāciju par visas pasaules viesnīcām - to adreses un cenas. Vajadzīgās meklēšanai

izmantojami vairāki parametri: nosaukums vai tā daļa, atrašanās vieta, cenas, īpašnieks.

● **Travelshopper**
Pieder Woldspan. Iespējas līdzīgas kā Eaasy Sabre, ērta speciālistiem, jo nodrošina lielu darba ātrumu.

Pasta pakalpojumi

CompuServe ir ne vien elektroniskais pasts CompuServe vai Internet Easy Link, MCI Mail un citu pasta sistēmu lietotājiem, bet arī faksu, teleksu un parastā pasta nosūtīšanas pakalpojumi, kuri iespējami no lietotāja datora 24 stundas diennakti, turklāt sanemot apstiprinājumu par sūtījuma saņemšanu.

Lielā ātruma un cenu pieejamības dēļ īpaši ieteicams sakaros ar Ameriku.

Pasūtījumi/Pirkumi

Savas preces piedāvā vairāk nekā 100 veikalu. Turklāt var pasūtīt bezmaksas katalogus. Šādi pasūtītās preces iespējams saņemt jau ilgu laiku pirms tā brīža, kad tās sāks piedāvāt Rīgas firmas.

Programmnodrošinājums un datortehnika

Jaunu programmproduktu saņemšana, to iepriekšēja reklāma un apraksti. Daudzas datortehnikas bāzes, kuras sniedz svarīgākos tehniskos raksturlielumus un cenas, kā arī pasūtīšanas iespēju.

Komercprieekšliki mi

Tematiski strukturēts ziņojumu dēlis. Izvēlētajā iedaļā iespējams ievietot īsu paziņojumu CompuServe lietotājiem. Ar CompuServe elektroniskā pasta palīdzību iespējams atbildēt uz lietotāju savstarpējam interesēm atbilstošiem priekšlikumiem un uzturēt kontaktus.

Lai reģistrētos CompuServe, nepieciešama kredītkarte.

REKLĀMA

VAR
DATORPROGRAMMAS

LICENCĒTS PROGRAMMU NODROŠINĀJUMS JŪSU DATORAM.

Adrese: K. Barona 12. Tālr: 287471.

Latvian Union of Engineering Organizations

RUS
DATORI

486 SX/DX/DX2, Pentium 60/66/90

Rīga, Kr. Valdemāra 35, tālr. 325211

digital & Microsoft
Dream Team '95

SPECIĀLS PIEDĀVĀJUMS DIGITAL HINOTE piezīmjdators

Ls 1199,-

EDD - pilnvarots Digital un Microsoft izplatītājs Latvijā
EDD - Latvijā komplektēti datori
EDD - Brīvības 55, tālr. 322480

KAD DATORS PĀRKARŠIS

JANVĀRA DATORSPEĻU TOP 3

Juris Petajs

Vispirms jāatvairinās konkursa dalībniekiem par to, ka februāri mūsu tikšanās tehnisku iemeslu dēļ izpalika. Tagad februāra DATORSPEĻU TOP 3 vietā būs apvienotais februāra un marta DATORSPEĻU TOP 3, kurā mēs kopīgiem spēkiem noteiksim populārākās datorspeles.

Par pagājušā konkursa rezultātiem. Patikami, ka salīdzinājumā ar decembri dalībnieku skaits ir jūtami pieaudzis. Izskatot atsūtītās anketas, kļuva skaidrs, ka populārākās datorspeles godu joprojām ir paturējusi firmas ID SOFTWARE spēle DOOM II. Minētā spēle saglabāja līdera godu, ko bija ieguvusi decembra konkursā. Tas liecina, ka datorspeļu cienītājiem joprojām visvairāk patīk spēles, kurās aci pret aci jācinās ar dažādiem monstriem, kā arī par firmas ID SOFTWARE programmētāju augsto spēļu izstrādes prasmi. Par DOOM II popularitāti liecina arī tas, ka Latvijā tiek organizēts DOOM čempionāts, par ko varat izlasīt atsevišķā paziņojumā. Starp datorspeļu faniem netrūkst arī futbola entuziastu — par to liecina firmas U.S. GOLD spēles WORLD CUP USA '94 otrā vieta. Parējās spēles guvušas ievērojami mazāku atsaucību. Kopumā janvāra DATORSPEĻU TOP 3 pirmais desmitnieks ir šāds.

1. DOOM II
ID SOFTWARE
2. WORLD CUP USA '94
U.S. GOLD
3. BENEATH A STEAL SKY
VIRGIN GAMES
4. CIVILISATION
MICROPROSE
5. LANDS OF LORE
VIRGIN GAMES
6. SONIC THE HEDGEHOG
SEGA
7. BATTLE TOAOS
ULTIMATE SOFTWARE
8. NASCAR
PAPYRUS
9. DUNE II
VIRGIN GAMES
10. CHAMPIONS OF EUROPE
TECMAGIC

Ārpus labāko desmitnieka palikušas spēles NIGEL MANSEL'S WORLD CHAMPIONSHIPS, WARCRAFT, UFO ENEMY UNKNOWN, DUNE, MARIO un citas.

Diemžēl neviens no konkursa dalībniekiem nav spējis pareizi nosaukt pirmās trīs populārākās datorspeles, toties trīs pareizi noteikuši pirmo divu vietu ieguvējus. Pēc izlozes galveno balvu ir ieguvis skolnieks KRIŠS KARNĪTIS no Čarnikavas pagasta. Veicināšanas balvas — abi pārējie: programmētājs ELVIS

MĀSĒNS un skolnieks OSKARS REKIS (abi no Rīgas). Visi trīs var ierasties redakcijā un saņemt balvas, par kurām gādājis konkursa sponsori — SWH Komercentrs un firma BALTIC DATA. Pavisam nedaudz no viņiem atpalikuši siguldietis Edijs Jēkabsons, ropazīnieks Aigars Cibulskis un rīdzinieks Kārlis Zunde. Minētie konkursanti ir nosaukuši spēles, kas iekļuvušas pirmajā trijniekā, bet nav uzminējuši to ieņemtās vietas, kas liedza viņiem pretendēt uz kādu no balvām. Jācer, ka neveiksme šajā konkursā neatūrēs viņus no piedalīšanās nākamajos. Tas pats sakāms arī pārējiem konkursa dalībniekiem — rīdziniekiem Mārim Mečerskim, Renāram Denisovam, Dainim Builim, Haraldam Treimanim un Mārtiņam Barinskim, Renāram Vikānim no Zaubes, aizputietim Jānim Silinam, Ivaram Ragainim no Ogresgala, Ivaram Jasnovičam no Šķēdes, ventspilniekam Ingum Krinčinam un pārējiem konkursa dalībniekiem.

Visiem nosauktajiem un nenosauktajiem liels paldies par piedalīšanos konkursā un veiksme novēlējumi nākamajos konkursos. Jācer, ka jūsu atsaucība nemazināsies, jo sponsori turpinās gādāt par konkursa uzvarētāju balvām. Tātad konkurss un balvas gaida jūs!

DATORSPEĻU TOP 3

1.	_____	(spēles nosaukums)
	_____	(izstrādātājfirma)
2.	_____	(spēles nosaukums)
	_____	(izstrādātājfirma)
3.	_____	(spēles nosaukums)
	_____	(izstrādātājfirma)
	_____	(vārds, uzvārds)
	_____	(nodarbošanās)
	_____	(dzīvesvieta)
	_____	(tālruna nummurs)

Izgrieziet šo anketu un atsūtiet uz redakciju ar speciālu norādi uz aplokšnes — DATORSPEĻU TOP 3

No jūsu vērtējuma atkarīgs, vai iecienītākās datorspeles ieņems augstāku vai zemāku vietu.

To, kas pareizi noteiks trīs labākās datorspeles, gaida balva.

Atbildes gaidīsim līdz 10. aprīlim (pasta zīmogs). Derīgas tikai no avīzēs izgrieztās anketas.

Žurnāla «DATORTEHNIKA» redakcija: Raiņa bulv. 29, 103. ist., Rīga, LV 1459.

LABU VEIKSMI

PIRMO REIZI LATVIJĀ -
DOOM ČEMPIONĀTS!

Mērķi un uzdevumi:

- Noskaidrot labākos DOOM spēlētājus.
- Veidot jaunās tradīcijas datorspeļu sacensībās.
- Uzlabot kontaktus starp līdzīgi domājošiem datorprogrammu lietotājiem.

Vieta un laiks:

Čempionāts notiek 8. un 9. aprīli Ogres Tautas namā, Latvijas - Zviedrijas kopuzņēmuma «Tempus» telpās.

Dalībnieki:

Par čempionāta dalībnieku kļūst ikviens, kas samaksā dalības naudu (Ls 2) un iziet atlases turnīru.

Norise:

Čempionāts notiek trīs kārtās:
1. 8. aprīli no pl. 10 līdz 12.30

risinās atlases turnīrs, kurā piedalās ikviens dalībnieks, kas piesakās sacensību vietā 8. aprīli no pl. 9 līdz 9.45. Katrs dalībnieks sacenšas ar datoru, cenšoties noteiktā kontrollaika iziet tiesnešu norādītu līmeni un iegūt maksimālu punktu skaitu. Nākamajā kārtā iekļūst 32 labākie dalībnieki.

2. 8. aprīli no pl. 13 līdz 20.30 notiek pamatturnīrs, kura laikā dalībnieki sacenšas viens pret vienu «deathmatch» režīmā sešās kārtās pēc modificētas Šveices sistēmas. Katra spēle sastāv no trīs 5 minūšu periodiem - līmeņiem. Vienu līmeni izvēlas pirmais spēlētājs, otru - otrs, bet trešo nosaka tiesneši. Četri labākie spēlētāji iekļūst finālā.

3. 9. aprīli no pl. 14 līdz 19 risinās finālturnīrs.

Dalībnieki spēlē 40 minūšu pusfinālus (pirmās vietas ieguvējs ar ceturtais vietas ieguvēju, otrās vietas ieguvējs ar trešās vietas ieguvēju), tad - 40 minūšu sacensība par trešo vietu un 60 minūšu sacensība par pirmo vietu. Spēlē, sākot ar pirmo līmeni, skatītāju un līdzjutēju klātbūtnē. Rezultātu

nosaka, summējot gūvumu visos izietos līmeņos.

Tiesāšana:

Čempionātu tiesā organizatoru apstiprināta tiesnešu kolēģija. Katru spēli vērtē tiesnesis, kurš ir tiesīgs dalībniekam piešķirt soda punktus par nesportisku rīcību vai arī diskvalificēt spēlētāju par kodu lietošanu atlases turnīrā. Dalībnieki var iesniegt rakstiskus protestus par tiesnešu vai citu dalībnieku darbību pusstundas laikā pēc spēles beigām čempionāta galvenajam tiesnesim.

Papildu pasākumi:

Komandu sacensības (divi pret divi, «play off» turnīrs) 9. aprīli no pl. 10 līdz 14.

DOOM čempionāta noslēguma balle 9. aprīli no pl. 20 līdz 24.

Ar jautājumiem lūdzam griezties pa tālruni 8-250-46442 vai

E-mail: dc@fgate.castle.riga.lv.

DATOR
TEHNIKA

SLUDINĀJUMI

Ja Jums ir vēlēšanās pirkt, pārdot vai mainīt savu datoru, oriģinālu programmu, ideju, vai būdams labs programmētājs, meklējat darbu vai Jums interesē laba speciālista pakalpojumi—,

Jūs varat
BEZ MAKSAS vienlaicīgi ievietot līdz 150 zīmēm garu tekstu gan žurnālā, gan avīzē.

Izgrieziet sludinājuma anketu, aizpildiet to un atsūtiet redakcijai.

Žurnāls «Datortehnika»
Raiņa bulv. 29, 103. ist.,
Rīga, LV 1459

- PĒRK PĀRDOD MAINA
 MEKLĒ DARBU DAŽĀDI

Sludinājuma teksts

vārds _____
uzvārds _____
adrese _____
tālrunis _____

REKLĀMA

Aperto libro
ĀRZEMJU LITĒRĀTŪRAS GRĀMATNĪCA

Grāmatnīca aicina apmeklēt firmas
Addison-Wesley
Publishing Company

DATORLITĒRĀTŪRAS IZSTĀDI
no š. g. 5. līdz 25. aprīlim.

Rīga, Kr. Barona 31, tālr.: 283810.